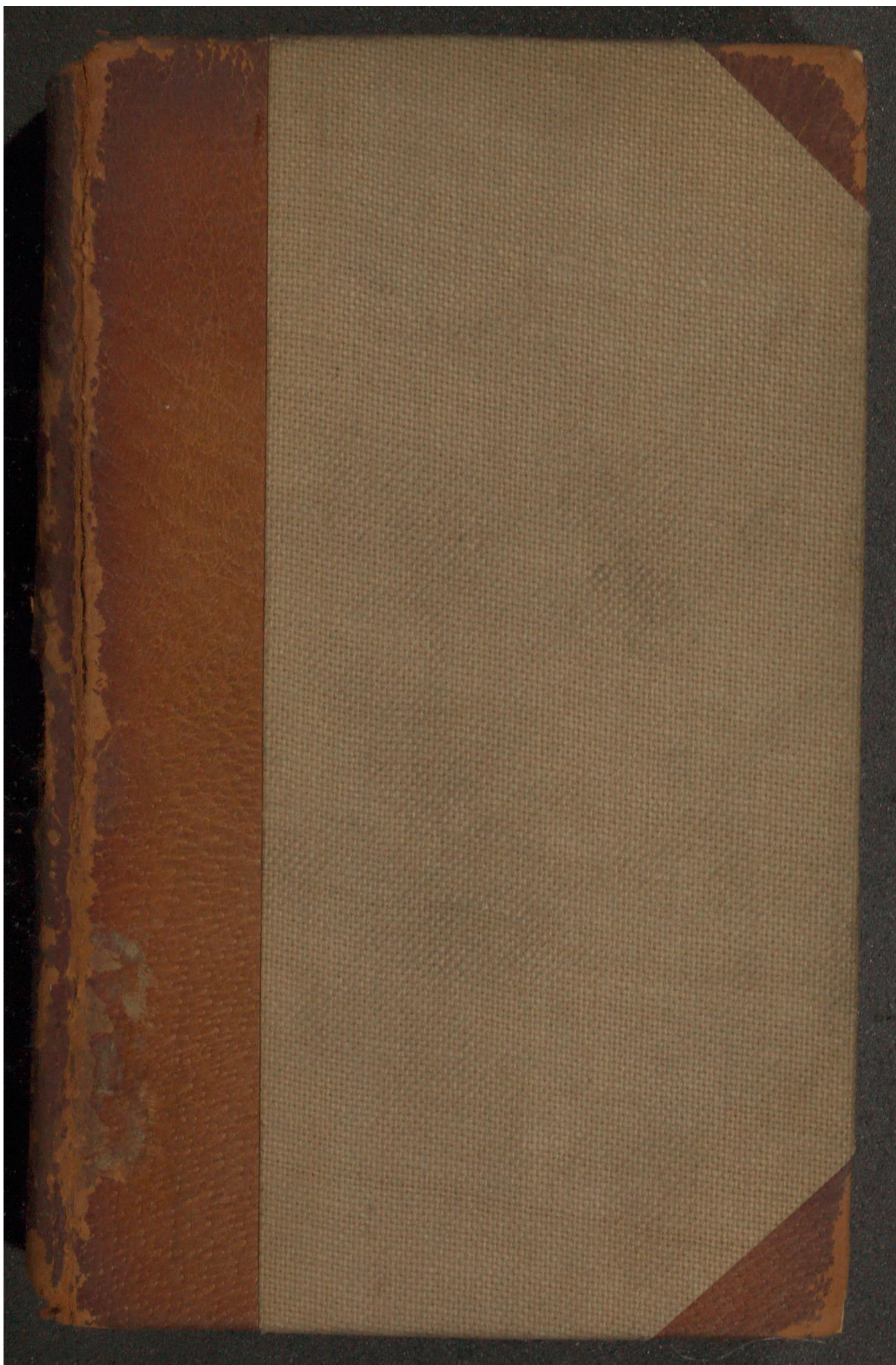
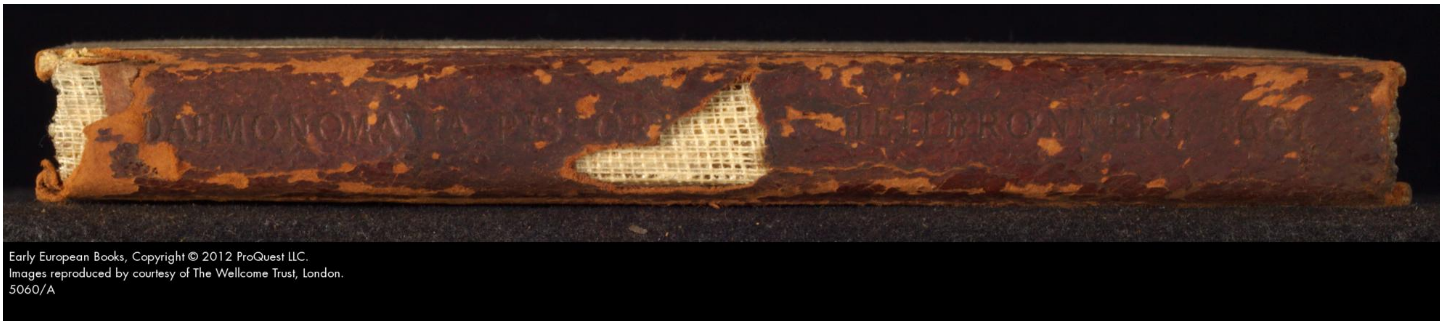
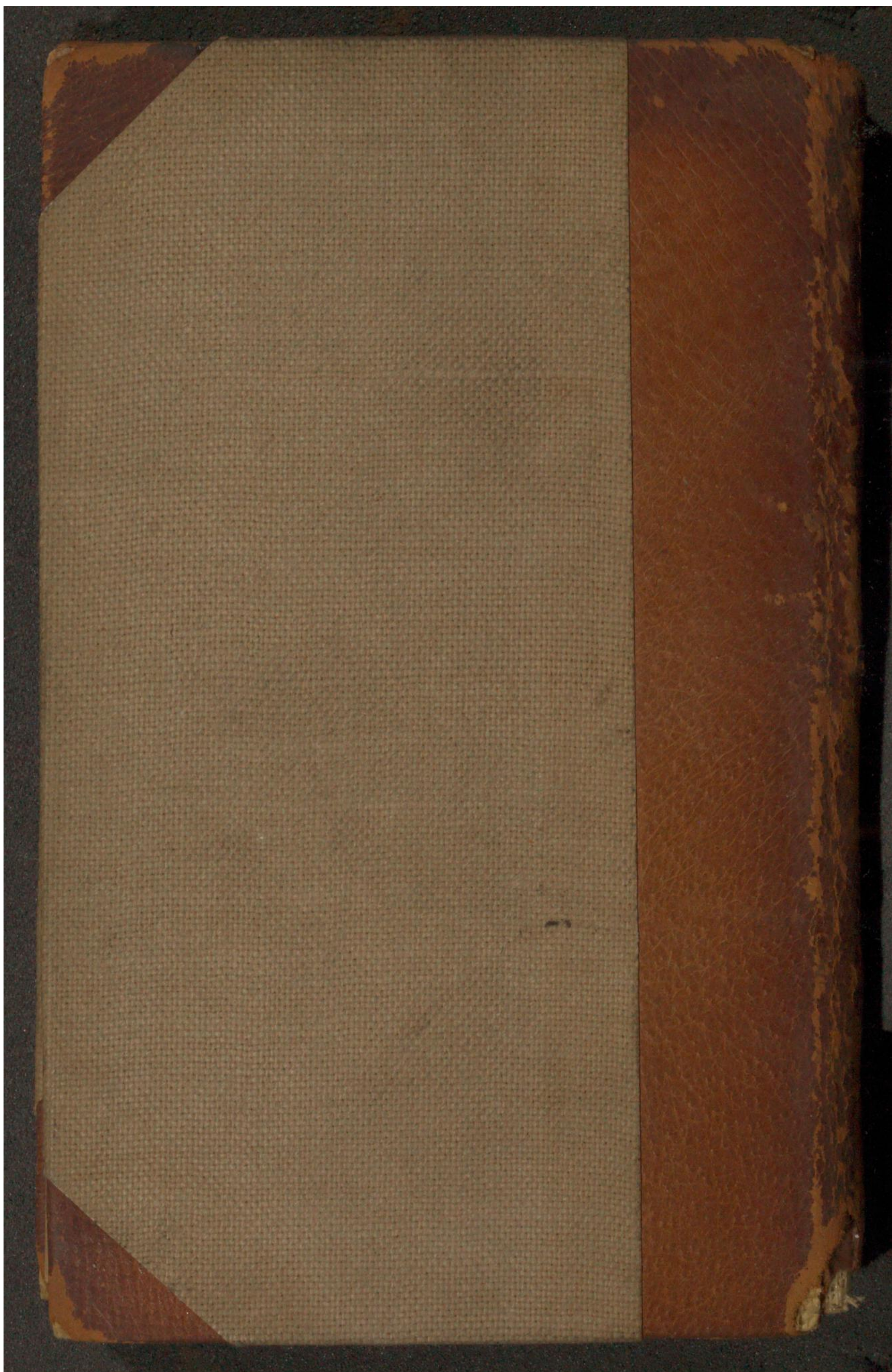

Pistorius, J.

DÆMONOMANIA PISTORIANA.

MAGICA ET CABALISTICA

morborum curandorum ratio, à Ioanne Pistorio Niddano, Medicinæ quondam, nunc Theologiæ Papisticæ Doctore, ex lacunis Iudaicis ac Gentilitiis hausta, pòst Christianis propinata.

Cum Antidoto prophylacticô

IACOBI HEILBRONNERI, Doctoris Theologi.

Excusa Lauingæ typis Palatinis, Anno M. DCI.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, Domino FRIDERICO, Duci VVürtembergico & Teccio, Comiti Montisbelgardi, Domino in Heidenheim, Domino suo clementissimo.

Illustrissime Princeps, Domine Clementissime. Posteaquam Iohannes Pistorius Niddanus, Protei et Eceboli Sophistæ instar, formas se vertit in õnes: ex Medico vir politicus, ex politico Theologus, ex Lutherano Caluinianus, ex Caluiniano Pontificius factus: Ecclesiæ tandem illius, ad cuius castra, relictis et abnegatis prio-

 ribus,

bus religionum generibus, con-
cessit, patrocinium vel defen-
sionem suscipere aggressus est:
magni nominis Theologis cer-
tamen in causa religionis indi-
xit: quos cùm promptos para-
tosq́; esse animaduertit, tergi-
uersari cœpit: cùm de Ecclesia
Christi militãte, eiusdemq́; no-
tis ex sola Scriptura sacra, vt
postulauerat, et pollicitus fue-
rat, disputandum esset, ipse de
Dialectica litem mouit; gladi-
um illum Spiritus splendidè os-
tentatum, nunquam in manus
sumsit, nec ad eius vsurpationẽ
ad-

aduersarios admisit, donec ludificatis non tam Theologis, quàm Principibus, cæterisque spectatoribus, colloquium suo arbitrio abrupit, & quod prouerbio dicitur, abiecta hasta, harena cessit.

Libros deinceps de spiritibus Lutheri virulentissimos scripsit, pauciores tamẽ, quàm promiserat: quibus doctrinam et personam ipsius omnibus exosam reddere conatus fuit.

Vnde scurra ille Ratisponensis, Conradus Vetterus Iebusita: qui, vt merces suas pu-

 tridas

tridas & venenatas facilius extrudat, Conradũ Andreæ, Iacobi Andreæ beatæ memoriæ, fratrem germanum se vocat, chartas suas de eodem Luthero hincinde volitantes, magna ex parte depromsit, mendacijs & calumniis plus quàm diabolicis refertissimas, quibus se multi oblectant, deq; illis, parte altera inaudita, iudicium & sententiam ferunt.

Alia quoq; scripta in lucẽ emisit Pistorius, quib. non tã Ecclesiam orthodoxã, celebrẽ illam confessionem, quam Augusta-

gustanã vocant, in Imperio R.
concessam & approbatã, eius-
demq́ antistites pro virili oppu-
gnat, calumniatur, insectatur,
quàm omnes à se dissentientes,
sub nomine & appellatione τῶν
νεοπίστων, ad monomachiã vocat,
sibiq́ fortiter imaginatur, se v-
niuersæ turbæ Theologorũ or-
thodoxorum, quos Pontificij,
Prædicantes vocare cõsueue-
rũt, esse formidab. ita vt secum
nemo prorsus in harenã descẽ-
dere ausit, haud secus ac gygas
ille Goliath toti exercitui Is-
raël terrorem incussit, id quod

alij quoq; ex caſtris illis contra Chriſtum eiusdemq; Eccleſiam militantes, de ipſo ſentiunt & ſcribunt.

Beatam igitur putant ſedem & Eccleſiam Romanam, quæ tantum nacta ſit Atlantē, qui vel ſolus labaſcentem Eccleſiam fulcire & inſtaurare, quin etiam à Luthero & alijs reuelatam meretricis Babylonicæ turpitudinem, ſplendida quadam veſte contegere, imò meretricem impudentiſſimam in virginem puriſſimam & caſtiſſimā transformare queat.

Mirantur interdum boni quoq; unde homini Medico, politico, πολυπράγμονι, tanta sapientiæ & eruditionis opinio, tantaq; confidentia plus quàm Herculea. Nam μηδ' Ηρακλῆς πρὸς δύω, ne Hercules quidem, ob fortitudinē pro Deo habitus, aduersus duos par esse dicitur. Et de Ænea scripsit Homerus Iliad. 5.

Αἰνέιας δ' οὐ μεῖνε θόος περ ἐὼν πολεμιστὴς,
Ὡς 'εἶδεν, δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.
Haud stetit Æneas, alioquin strenuus armis,
Conspexit simul atq; duos consistere iunctos.

Hic verò multis simul certamē offerre non dubitat: hic ante prælium certam sibi pol-

licetur victoriã. Hũc sibi ducẽ & antesignanũ ipsi Iebusitæ, eruditionis alioquin singularis opinione turgidi, constituunt.

Hæc res occasionem mihi dedit, de studijs & actionibus ipsius pristinis paulò acrius inquirendi: cumq; certior factus essem, ante aliquot annos, cùm medicam artẽ exerceret, libellum ab ipso scriptũ ac typis euulgatũ esse, qui magiã saperet non destiti, donec exemplum quoddã istius libelli nactus sum.

Quo perlustrato, deprehẽdi inter alia, super peculiari quo-

dam

dam capite, admirabilē quādā, quam ipse vocat, potētiam, ad morborū curationē, in VERBIS ET NOMINIBVS quibusdam positam, eamq́ ita cōparatā, vt publicè doceri nō debeat, de qua obscurè loquendum, imò tacēdū sit, ne deuoretur ab Azazele per iudicij proprietatem. Vidi in obscura illa imagine vel delineatione, scalā quandā, interuallis graduū distinctam, quos magna contētione Angeli sursum deorsumq́ transcendant, quibusq́ varia imponantur nomina. Descriptos animaduerti tres Hori-

Horizontes, Horizontem, inquam, temporis, & infinitæ æternitatis: Horizontem æternitatis temporalis: Horizontem mũdi supersupremi, qui omnes desinãt in ENSOPH, à quo vsque ad hominẽ sint 50. Intelligentiarum portæ, vnde vis quædam admirabilis in voces emanet, omnipotentiæ diuinæ radius quispiam singularis, virtus ποιητικὴ in nos ab Angelis administris deducta. Sẽsus nonnullos in dictis quibusdã sacris, præsertim verò in nõine Dei יְהוָה quod τετραγράμματον vocat,

cat, latêre didici. Vidi trigin-
ta duas ſemitas à Iudæorum
maioribus Rabinis Cabalæis
traditas. Percepi magiæ &
Cabalæ Iudaicæ commendati-
onem, quam totam (quod in-
primis de homine, quem Chri-
ſtianum eſſe aut fuiſſe opina-
bar, auditu mirũ mihi videba-
tur) ſolus Meſſias perceperit.

Quandoquidem verò res
iſtæ magna ex parte antehac
mihi fuerunt incognitæ, niſi
quod de Cabaliſticis et Schem-
hamphoriſticis Rabinorũ nu-
gis ac blaſphemijs, præſertim
verò

verò, quomodo Iesus Nazarenus per artem illam in Sancto Sanctorũ repertam, miracula edidisset, q̃dam lectione perceperam; libros quosdam, à quorũ cõspectu alioquin haud immeritò semper abhorrui, & Cabalisticos aliunde conquisitos, nõ sine negocio inspexi, legi, donec magicam illam & Cabalisticã curandi rationem, obscurè admodum à Pistorio proditam, & metu Azazelis magna ex parte occultatam, aliquantò clariùs perspexi.

Animaduerti ipsum disciplinam

plinam Cabaliſticā magna ex parte ex Iohannis Reuchlini vel Capnionis Phorcēſis L. L. Doctoris, ſcriptis & bibliotheca Iudaica, Pforzhemij aſſeruata, hauſiſſe. Ille .n. nō tantū Rabinorum ſomnia Cabaliſtica Anō 1517. tribus libris complexus fuit, Leoni X. Pontifici Romano dicatis, ſed chartaceam quoq; rei ſuæ familiaris penuriam, quam vocat, aperuit, ac Rabinorū libros, ex quibus illa collegerit, ordine oſtēdit, quibus poſtremo loco accēſet librū quēdam Salomoni, nomine Razielis, inſcriptū, qui ſit fictio magica.

Etsi verò de scriptis Capnionis illius, præsertim verò de Cabala & speculo illius oculari, acris fuit & diuturna eo tẽpore controuersia, à Iacobo potissimùm Hochstratensi, artiũ & Theologiæ professore, hæreticæ prauitatis per Coloniẽsem, Moguntinensem & Treuirensem prouincias inquisitore: Iohañe quoq; Pfefferkornio, ex Iudaismo ad Christianismum cõuerso, qui de abolẽdis quibusdam Rabinorum libris, à Maximiliano I. Romanorum Imperatore ex castris

Pa-

Patauinis Anno 1509. mandatum acceperat, excitata: ego tamen, quantum ad Cabalam attinet, viro alioquin doctißimo, & de Republ. Christiana præclarè merito, qui se primum omniũ linguam Græcam in Germaniam reduxisse, & Ecclesiæ vniuersali artẽ ac studia sermonis Hebraici condonasse atq; tradidisse scribit, nihil detractum volo: sed pro eius defensione mihi sufficit, quod ex toto contextu, in forma dialogi scripto, animaduerti, ipsum Pythagoræ, quem

S. Chryſoſtomus Magum fu-
iſſe ſcripſit, & Rabinorum
de Symbolica Philoſophia &
Cabala opiniones duntaxat,
citra ſententiæ ſuæ interpoſi-
tionem, referre voluiſſe, quo
nomine prædicto Leoni ſe ex-
cuſauit.

Nec ſanè totam illam
artem, per verba & nomina
quædam, morbos curandi, in
illo Capnionis Dialogo ex-
preſsè vel ſpeciatim poſitam
reperi, ſed quædam ex alijs
quibuſdam libris magicis de-

prompta fuisse deprehendi.

Inter alia verò, tanquam in speculo contemplari mihi videbar Pistorianæ medicationis, nec non sapientiæ, vel potius Sophisticæ, Doctores ac Præceptores, non tàm Rabinos, quàm Angelos.

Posteaquam enim Simon Judæus Cabalistarum dogmata de quinquaginta portis intelligentiæ, & duabus atque triginta semitis sapientiæ, ordinè & nominatim recensuit, addidit, rem illam maximam

Art. Cabal. lib. 3. fol. 55. b.

vim habere ad cohortandum
nos, vt fermè ſemper cum An-
gelis verſemur in contempla-
tione ſummarum & diuina-
rum rerum, quibus ſi familia-
res eſſe cœperimus, nihil nobis
fore aut dictu aut factu diffi-
cile. Familiaritatem eam con-
ciliari per literas, quæ illorum
munus ſint. Si enim viginti
duæ literæ adhibeantur decē
numerationibus Belima, ſilen-
tio dignis, illudq́; literarū col-
legiū quinquaginta portis di-
ligenter applicetur, inde ſe-
ptuaginta duorum angelorum
felicem

felicem seriem comperi, quibus Sembamphores, id est, nomen expositorium illud magnũ summi DEI constare perhibeatur. Nam viginti duo ad quinquaginta addita procreare LXXII. Hos esse angelos fortes uniuersæ terræ, per quos Moses putetur mare usq; ad siccum diuisisse, &c. Idem refert felicem Cabalistam per Cabalam, id est, recepti & crediti semitam, tenebras erumpere & prosilire in splendorem, quo attingat lumen, & sic à lumine migrare in lu- lib. 1. fol. 23. b.

)()(3 cem,

cem, & per lucem, quantum humana mẽs capere poßit, verum luminare (EN SOPH) comprehendere sub modo Entis, non autem non Entis: Cumque frequenter hac via ad supercœlestia & inuisibilia transferatur, socium fieri Angelorum, perinde ac si sit domicilij supercœlestis quidã inquilinus, cum quibus tanquam viarum suarum comitibus, quandoq; ad altiora spatietur, animamq; Meßiæ visitet, quandoq; autem ad inferiores tàm cœlestes, quam cæteras

teras naturæ virtutes angelico ductu, nec tamen sine propria ratione: Hinc oriri intimam Cabalistæ cum Angelis amicitiam, per quam aliquando nomina diuina ritè cognoscēs, res admirandas conficiat, quæ vulgꝰ miracula nominet, quorum operatio Patrum memoria Cabalistis tam fuerit facilis, vt ab inuidis sæpè ignominiosè versuti magici dicti fuerint, cùm semper ad salutē tendat Cabalæ artificiū, cōtrà verò semper ad perditionem vergat magicæ vanitatis veneficium.

Idem Simon Iudæus docet: Magistros Cabalæ septuaginta duo nomina Angelorũ plurimùm venerari atq; colere, quibus miranda operentur, & mirabiliora, quàm dicere fas sit, teste Rabi Mnahem Racanat, qui in commentarijs Exod. 14. affirmet, hos characteres & has literas esse characteres volantes supernè in fundamento sapientiæ spiritualis, & esse administratorios spiritus seu præfectos ad faciendum omnem rem per eos, & operationes eorum esse notas Cabalistis.

lib. 3. fol. 59.

Cùm

Cùm igitur Cabalam illam Iudaicam ad cœlos vsq; extollat Pistorius, dum eam illustrem scientiam, arborem raritatis, & disciplinam appellat grauißimam, cui ipse bonum studium nauârit, quæ ad admirabilem vel potius prodigiosam illam medicinam vtilis sit ac necessaria, quamq́; totam solus Meßiah perceperit; dubium non est, quin ipse quoq; intimã cum septuaginta duobus illis Angelis, quib. Schemhamphorasch, vel nomen expositoriũ tetragrammati יהוה

constare, quoq; ipsum Meßiã miracula edidisse à Iudæis perhibetur, contraxerit amicitiã.

Illorum enim in verbalis suæ medicinæ descriptione honorificam facit mentionem, quod scalam, per quam in nos illabatur quatuor literarum Dominus, graduũ interuallis distinctam Angeli magna contentione sursum deorsumque transcendant, quodq; inde ab Ensoph per tres finitores, eorumq; portas quinquaginta, vis vocum admirabilis ab angelis administris in nos deducatur.

Quid mirum igitur, si Pistorio dictu aut factu non sit difficile, quod alijs Cabalisticæ & Schemhamphoristicæ disciplinæ ignaris, ἀδυνατον esse videtur? Omnes enim non tam Iudæi, quàm Christiani norunt & fatentur, creaturas illas spirituales, sapientia, agilitate, potentia, nos mortales longissimo post se interuallo relinquere.

Cùm autem duplices sint Angeli, boni & mali, qui omnes totum mortalium

genus

genus ingenij acumine, agilitate, robore ac potentia longißimè vincunt, proxima quæstio est, an boni vel mali sint angeli, quibus cum artificio Cabalistico familiaritas & amicitia contrahitur?

Hic opus, hîc labor est: cùm Satanas in angelum lucis se transformare soleat, & eiusmodi arcana varijs velaminibus ænigmaticis circumtecta tradantur, tum quia per multorum satellitum & Cacodæmonũ manus hæc ipsa trãsierunt, sicuti Paulus Rici-

us

us olim Iudæus Cabalista, postea Christianus in Isagoge Cabastica Augustæ Vindelicorũ anno 1515. impressa fatetur. Multa autem sunt argumẽta, quæ luculenter satis testãtur, angelis bonis cum doctrina & operationibus illis magicis atque cabalisticis nihil esse negocij. Inter hos enim & Iudæos incredulos, quales sunt & fuerunt Rabini Cabalistæ, nulla intercedit amicitia aut familiaritas. Sunt enim λειτουργικὰ πνεύματα, ministratorij spiritus missi propter eos, qui hæredi-

Præfat. fol. 2. Conclus. 22. fol. 18.

hæreditatem capient salutis.
Hebr. 1. Increduli verò Iudæi, salutis hæredes non sunt, Christo
Mar. 16. teste: Qui non credit, condemnabitur; ideoq́ angeli beati ad ministeria ipsis præstanda à DEO non mittuntur.

Deinde ex Augustino & alijs scriptoribus Ecclesiasticis, quin etiam ex Iure Canonico, & Ecclesiæ Papisticæ Doctorum antiquorum & recentiorum consensu, in præsenti scripto abundè satis ostensum est, quid de Angelis illis, & occulto vel aperto homi-

hominum cum illis commercio ſit ſentiendum.

Qui his contentus non eſt, legat integros tractat9 S. Auguſtini de illicitis artibus circa dæmonum cultum, deq́ theurgia, & epiſtola Porphyrij ad Ænebuntem Ægyptium, vbi ſcribit incantationes magicas, goëticas, theurgicas, ſub nominibus Angelorũ, ritib9 fallacib9 dæmonũ obſtrictas eſſe, hācq́ artē tāquā fallacē, & in ipſa actione periculoſam, & legib9 probibitā, cauēdā mōet: ſordidas animarũ purgationes (ſic etiā ſana-

De Ciuit. Dei, lib. 10. cap. 9. 10. 11.

sanationes) sacrilegis ritibus factas, Satanæ esse phantasmata, qui miseras animas multorum falsorumq́ Deorũ fallacibus sacris cupiat irretire, & à vero veri DEI cultu, quo solo mundentur & sanentur, auertere; totum hoc ad dæmones pertinere animarum ludificatores, & voluptaria sibi ludibria de hominum erroribus exhibentes.

Porphyrius Platonicus, de cuius artibus ibidem disputat Augustinus, ipse quoq; fatetur, Dæmones aliorum De-

orũ facies sibi assumere, Deos videri velle, ac potestatem ipsam eis præsidentem, DEVM maximum velle haberi. Et Jamblichus Chaldæus scriptum reliquit, malos spiritus in similitudinem bonorum sæpè transformari, iactabundosq́; venire, & supra quam sunt, sibi arrogare.

Non igitur statim credendum est, bonos esse Angelos, qui pro illis se venditant, & eorum loco à Judæis habentur. Hîc enim facilè nec sine atroci periculo erratur.

)()()(

Fidu-

Fiducia quoq; veneratio & adoratio, à Rabinis Cabalæis, Angelis istis tributa, docet, ipsos à Sanctorum Angelorum collegio esse alienissimos. Cabalæi enim, teste Capnione, fiduciam suam in illos collocant, eosdem inuocant & adorant. Boni verò Angeli hunc sibi honorem, quem soli DEO deberi nôrunt, tribui non patiuntur. Apoc. 19. 22. Mali autem Angeli eundem auidè appetunt, quorum princeps ab ipso

filio

filio DEI, adorationis cultum postulare ausus fuit.

Certum deniq; est, & apud pios extra omnem dubitationem positū, bonos & Sanctos DEI angelos non iuuare incantationes magicas ac theurgicas, per characteres & literas, vel per voces & nomina quædam, præsertim verò per Tetragrammaton factas. Confirmarent enim superstitionem, idololatriam, incantationem, abusum nominis diuini ab ipso DEO prohibitum.

Quis alius igitur operationum iſtarum autor erit, quam ipſe Diabolus eiusdemq; Angeli dæmones?

Sed nec ipſi Cabaliſtæ hoc ſuum cum dæmonibus commercium prorſus celare potuerunt. Nunquam enim ſic ſe transformare poteſt Diabolus, vt nullo prorſus ſe prodat indicio. Vbi enim arborē vel numerum ponunt decem proprietatum ſiue notionum in diuinis, quæ ab illis dicuntur בלימה, *hoc eſt, præter id, vel quod lingua conſtringendum*

dum ſit, tanquam ſacrum vulgò non prodendum, quæ proprietates Belima ſingulæ ſingulis inſcriptæ circulis, dicuntur Corona, cui imponitur ENSOPH, prudentia, ſapientia, clementia ſeu bonitas, grauitas vel ſeueritas, pulchritudo, confeßio laudis, fundamentum, regnum: quæ omnia nihil habent arcani, quod vulgò prodendũ non ſit, niſi magica quædam, vocibus illis tributa virtus, occultanda videretur: ibi ad latera clementiæ & ſeueritatis ponunt

Porta lucis fol. 1.41. De art. Cab. lib. 3. fol. 62.

dæmoniacos quosdam (sic e-
Ibid. fol. 63. *nim ipsi vocant) præfectos,*
triginta quinq; principes puri-
tatis, ac septuaginta principes
Ismaëlis: In latere grauitatis
vel seueritatis ponunt pariter
triginta quinq; principes rea-
tus, & septuaginta principes
Esau.

De principibus, quos au-
tore Porphyrio, puritatis vo-
cant, quorũ inuocatione the-
urgica animis hominum pur-
De Ciuit. Dei, lib. 10. c. 10. *gatio promittitur, Augusti-*
nus scripsit : Quis non vide-
at, hæc omnia fallacium dæ-

monum

monum esse commenta, nisi eorum miserrimus seruus, & à gratia veri liberatoris alienus? Simile iudicium esto de Principibus Ismaëlis & Esau.

Quandoquidem igitur sacro huic dæmonũ collegio, familiariq́; commercio, inde à multis annis se adiunxit Pistorius, tantum pro ingenij sui capacitate profecit, vt verbis & nominibus quibusdam, non tam ægris sanitatem largiri, quam ex tenebris lucem, ex luce tenebras,

)()()(4 ex

ex veritate mendacium, ex malo bonum, ex bono malum facere, ad quæuis aduerſariorum argumenta, imò ad ipſius DEI oracula luce meridiana clariora, ſophiſticam quandā calumniam, vel fraudulentum κρησφύγετον excogitare, de quauis deniq; religione pro & contrà diſputare haud difficulter queat.

Nam dæmones quoq; hoſtiliter alioquin, vt Auguſtini vtar verbis, inſequentes, interdum ſanant, aut potius ſanaſſe videntur, cùm affligere

ceſſant,

cessant, fallaciter subuenientes, vtrobique nocentes: dum nunquam benefaciunt, nisi vt grauius inde redundet malū. Iidem sunt in rebus potissimū diuinis, & peruertendis dictis sacris, Sophistæ, vt astutissimi, ita exercitatissimi.

Quid verò de cura illa magica & Cabalistica, secundum ius diuinum & Canonicū (Ius enim ciuile alijs committo) nec non secundum orthodoxū vniuersæ Ecclesiæ consensum sentiendum sit, præsenti scripto pro mea tenuitate exposui.

An colloquio ac disputatione soleñi potißimùm ac nationali coram Imperij principibus & ordinibus, vti suadet, dignus habendus sit homo iste, non tantum Chamæleõte mutabilior, cothurno versatilior, sed dæmonomaniæquoq; ex iure & scriptis eorum quoque, qui eandem quam ipse religionem amplectuntur conuictus, alijs iudicandum relinquo.

Non dubito autem ipsum maiorem in modum à me offensum iri. Veritas enim

odium

odium parere ſolet, præſertim apud homines gloriæ mundanæ cupidos, & in authoritate aliqua conſtitutos. Meminiſſe autem illum velim ſententiæ illius prouerbialis: Qui quæ vult, dicit, quæ non vult, audit.

Si impunè illi licet virum DEI, D. D. Martinum Lutherum beatæ recordationis, aliosq́ Theologos orthodoxos, partim in Domino beatè quieſcentes, partim ſuperſtites, totamq́ Eccleſiam, Dominum & Saluatorem

ſuum

ſuum ex præſcripto colentem, ac ſacroſanctis myſterijs ritè vtentem, horrendis conuicijs & contumelijs ante hac inauditis laceſſere: cur non liceat nobis ea de ipſo dicere & ſcribere, quæ vera ſunt, quæq́ ipſe de magia ſua dæmoniaca palàm ſparſit? Cur non trabem potius ex oculo ſuo eximit hypocrita, priusquam feſtucam in oculo fratris aſpiciat, aut reprehendat? Si quid ſimile de Theologo quodam Confeſſionis Auguſtanæ cognoſceret, bone DEVS, quas in illum

&

& nos omnes diras euomeret? Nec eſt, vt mecum ea de re contendat, quin DEVM ipſum, incantationum magicarum primum ac ſupremum prohibitorem, ſi conſultum videtur, in ius vocet: cum ſanctis Patribus, cum antiquis Concilijs, aut, ſi placet, cum Pontifice ſuo, cum Thoma Aquinate, alijsq́ue Theologis Scholaſticis, cum Laiolanæ ſocietatis patribus, apud quos hactenus in magno honore & pretio fuit, negocium agat. Quid aliud enim ego dico &

ſcribo,

scribo, quàm quod ab illis ipsis ante me decretum, doctum & scriptum fuit? Si pœnituit: sacrilegæ impietatis pœnas, secundum leges suas canonicas, soluat mundo huic: & omnibus, quæ in mundo sunt, potissimùm verò opum & honorum cupidini vel tandem penitus valedicat, in eremum concedat, cutem more Baalitico flagellis ad sanguinis vsque profluxum castiget, sacco operiat, cinere aspergat, ex facultatibus suis eleemosynas largiatur, aut sanè pro delicti

atro-

atrocitate omnem ſuam ſubſtantiam ad pauperum alimoniam conferat: ad quas expiationis & promerendæ gratiæ rationes eò magis obſtrictus tenebitur, quia in iuſtificationis ſuæ doctrina tales ipſe præſcripſit.

ET hæc quidem de præſentis Opuſculi cauſa & argumento præfari volui.

Tuæ verò Illuſtriſſimæ CELSITati, Clementiſſime Princeps, has pagellas humiliter conſecrãdas & offerendas

duxi, ut aliquod meæ erga eandem humilimæ obseruantiæ extaret quantumuis leuidense argumentum. Animaduerto enim C. T. maiorum atq; antecessorum suorum principum laudatissimorum vestigijs strenuè insistere: doctrinam ab omni idololatria & errorum fermento repurgatam, verumq; DEI cultum summo studio tueri ac propagare: Ecclesiæ, hoc exulceratissimo seculo, varijs tempestatum ac persecutionum procellis passim obnoxiæ, curam

indefes-

indefessā gerere: religionis orthodoxæ ergò exulibus, et vim iniustā patientib. ope ac intercessione suppetias ferre: quod vnâ mecū agnoscunt, fatētur, celebrāt, eamq́ ob causā pro C. T. vota faciunt multi non tam prouinciarū tuarū subditi, quā exteri diuersis in locis exñtes.

Deinde, quia Ill. C. T. ignotū non est, quantum damni in vinea Domini hactenus dederit Pistorius ille apostata: quibus ille lenocinijs nonnullos alios ad parem ἀποστασίαν protraxerit, quàm virulēta contra ma-

)()()()(gnum

gnũ illũ Germaniæ prophetã, D. D. Martinum Lutherũ, adeoq́ contra omnes, doctrinã ipsius ãplectentes, principes & subditos, ecclesiasticos & seculares, scripta ediderit: Colloquio Marchiobadensi ante aliquot annos inter Theologos wirtẽbergicos & apostatã illũ instituto, C. T. pro suo in religionẽ zelo singulari, interfuit, imò præfuit, sophistæ huius versutiã et πανουργίαν ipsa coràm aspexit. Tum etiã, quia in Ill. C. T. ducatu wirtembergico non tantùm natus, sed et Illu-

strissi-

strissimorũ agnatorum tuorũ, domini Christophori et domini Ludouici, Ducũ wirtembergicorum, laudatiss. beatissimæq; memoriæ Principũ sumptib. clemẽter ac liberaliter enutritus fui: quam ob causam æquum esse arbitratus sum, vt vel tandem aliquã grati animi significationẽ pro mea tenuitate exhiberem.

Oro igitur, Clementissime Princeps, qua possum animi subiectione, vt hoc munusculum chartaceum, materiã quandam non vbique obuiam,

eoq́ nomine C.T. vt ſpero, non ingratam, continens, ſerenâ fronte à me accipere, meq́ ſua clementia complecti non dedignetur. Scripſi Neuburgi ad Danubium, 18. Martij Anno Domini 1601.

Illuſtriſſimam Celſitudinem Tuam

Humiliter colens.

Iacobus Heilbrunner D. Eccleſiaſtes Aulæ Palatinæ Neopyrgicæ.

DÆMO-

DÆMONOMANIA PISTORIANA.

INter Angelos corporeos & ministros antiqui illius Draconis, qui ſeducit orbẽ, haud poſtremũ. ſed principem locum obtinent Magi.

Per hanc autem appellationem non intelligo eos, quos Perſæ olim Magos appellabant, viros nimirum ſapientes, philoſophos, Aſtronomos, in omni doctrinarum genere exercitatos, doctrinæ Danielis Prophetæ, olim in Chaldea & Perſia clariſs. cuſtodes. Ex quo hominum ordine quidã Regem Iudæorum, Chriſtum recens Matth. 2 natum, adorauerunt, eidemq́; munera obtulerunt, ſicq́; quodam̃odo totius gentilitatis nomine homagium præſtiterunt.

Magos autem vſitata loquendi

consuetudine, quæ in sacris quoq; li-
teris græcis & latinis vsurpatur, eos
voco. Qui supstitiosis, jure diuino &
humano interdictis vtuntur artibus,
cumq; Diabolo vel manifestum, vel
occultum habent comercium; quales
sunt, qui verborum quorundam, vel
precularũ recitatione, incantationi-
bꝰ, maximè verò diuinorum vel bar-
barorũ quorundam nominũ virtute
dæmones adiurant: vel spiritus in vi-
tro pascunt, per quos se prophetare
mentiuntur: vel operatione diaboli-
ca præternaturales, fallaces, aut mira-
culosos quosdam effectꝰ producunt.

Quales fuerunt Magi Ægypti-
aci, Iannes & Iambres, per quos Dia-
bolus apud Pharaonẽ Regem resiste-
bat Mosi, & miracula nonnulla imi-
tabatur. Quorũ Numeniꝰ quoq; Py-
De. præp. thagoricus, referente Eusebio, memi-
Euá. lib. nit, Iañem & Iambren Ægyptios, ma-
9. cap. 3. gicis artibus præpotentes fuisse, vt

Mu-

Musæo Iudęorũ Duci, viro Deo coniũctissimo, soli resistere posse, à cunctis Ægyptijs iudicati fuerint.

Tempore Apostolorũ fuit quidam Simon Mag⁹ apud Samaritanos, Act. 8.
qui religionem quidem Christianã, suscepto Baptismo, fuit amplexus, sed quia spritualibus Dei donis nundinationẽ quandam instituere, opesq́; acquirere cogitabat, sicq́; ostendebat, cor suũ nõ esse rectũ coram Deo, sed in felle amariss. & nexu iniquitatis constitutum, in hæreses prolapsus est atrocissimas.

Docuit enim, vnã tantùm in Diuinitate personã esse, quæ aliâs nomine Patris, aliâs nomine Filij, aliâs aliter se patefecerit: circumduxit mulierculam Helenam seu Selenem, quã finxit summi DEI ἔννοιαν, & omnium rerũ matrem esse. Ab hac enim Angelos, ab Angelis malis mundũ conditũ, & legem Mosis ac prophetias traditas

Ire. lib. 1. cap. 20. Euse. li. 2 cap. 13. Epip. lib. 1. To. 2. Legend. SS. Petri. & Paul.

esse: cumq; angeli mundũ male regerent, sum̃i DEI δύναμιν μεγάλην, in specie hominis, non tamẽ verum hominem, venisse, nec verè, sed putatiuè passum esse, & omnib⁹ ad se confugiẽtibus salutem dare: Legem & Prophetas tanquã á malis angelis, mũdi cõditoribus ortos, abiecit: Resurrectionem carnis negauit, magnumq; chaos fanaticarum opinionum sparsit, quas postea Menander, q & ipse Mag⁹ fuit, Cerdon, Valentinus, Saturnin⁹, Basilides, Marcion, & cæteri latissimè propagârunt.

Iren. lib. 1. ca. 21.

Romæ, quò ex Samaria se contulit, tẽporib. Claudij & Neronis Impp. p præstigias magicas ita inclaruit, vt iussu Claudij statua ipsi & ara collocata sit, cum hac inscriptione: Simoni Deo sancto. Tandem Petri & Pauli Apostolorũ precib⁹, præstigias ipsi⁹ detectas fuisse, & cùm in cœlũ se volaturum iactitasset, ex sublimi decidisse, & extinct⁹ fuisse dicitur. A-

Apud proconſ. quendam Cyprium, Sergiũ Paulũ, mag⁹ qdã pſeudopropheta, Paulo & Barnabæ reſtitit, q̃rens auertere ꝓconſulem, virũ alioquin prudentem, & veritatis cognoſcendæ cupidum, â fide Chriſtana & ſaluifica, qui licet Diaboli filius eſſet, omni dolo & ῥαδιουργίᾳ plen⁹, omnisq; juſtitiæ inimicus, quibus titulis ab Apoſtolo inſignitus fuit, in tanta tamẽ erat autoritate, vt BarIeſu, vel, vt legendum nõnullis videtur, Barichu, hoc eſt, fili⁹ Dei, & Elymas, quaſi Meſſias DEI, appellaretur, qui, procul dubio, nomine illo DEi quatuor literarũ, quod τετραγράμματον vocant, ad magicas incantationes fuit abuſus. Act. 13.

De Magis quibusdam Perſicis, qui illorum, de quibus paulò antè dictũ eſt, veſtigijs minimè inſiſtebant, hiſtoriæ Eccleſiaſticæ autor Sozomenus ſcribit, quòd infenſiſſimi fuerint lib. 2. ca. 8. 9. 10.

Christianorũ hostes & persecutores, dum exẽpla q̃dam crudelitatis ipsorum in Christianos ꝑpetrata refert.

Cùm igitur Satan tempore veteris & noui Testamẽti, verbum Dei, eiusdẽq; doctores orthodoxos, ꝑ Magos oppugnauerit: mirũ non est, si id ipsum hoc nostro seculo fiat, quo irã magnam effundit, omnesq; neruos ad veritatis & Ecclesiæ Christi oppressionem intendit, sciens, tempus judicij

Apo. 12. in propinquo esse.

Etsi verò inter præsentis temporis pseudoprophetas neminem sciam, qui magiam dæmoniacam (illam enim in naturalẽ, artificialem & dæmoniacam partiuntur) publicè & palàm profiteatur: nec meum sit, de occultis singulorum artibus ferre judicium; intermittere tamen non debui, quin de magica quadã morborum curatione, à Iohanne Pistorio apostata ante aliquot annos, ex Rabinorum

norumquorundã lacunis impurissimis hausta, atq; in publicã lucẽ, paucis tamen, ijsdemq́; obscuris verbis euulgata, viros bonos nõ tam orthodoxæ, quàm ei, quã nunc profitetur, religioni addictos, admonerẽ: vt hominem istum, qui ore & scriptis virulentissimis, Illustrissimorum Principũ, & aliorũ Christianorũ aures à veritate auertere conatur, magnumq́; illum Ecclesiæ reformatorẽ, D. D. Lutherũ piæ & sanctæ memoriæ, atrocissimis calumnijs atq; injurijs insectatur, paulò rectius agnoscere discant.

Quamuis enim, pro sui defensione, prætendere posset, se ista pridem scripsisse, cùm annũ ageret ætatis vicesimũ tertiũ, sicq́; quodam̃odo inter delicta juuentutis, quæ his studijs se oblectauerit, ac pestiferum istud dogma, quasi venenum sacharo conditum hauserit, esse referenda; qua ratione excusauit Cornelius A-

grippa occultã ſuam philoſophiam, quæ& ipſa multa magica, eaq́; dæmoniaca continet: ſe iuuenẽ admodum hos libros ſcribere aggreſſum fuiſſe: nullũ tamen in hunc vſq; diem ſcriptum vidi, quo magiã ſuam publicè ſparſam reuocauerit;& oſtẽſæ remiſſionẽ à DEo & pijs hominibus petierit: id quod omninò fieri oportebat, ſi peccati illi⁹ grauitatẽ,datiq́; ſcãdali atrocitatem agnoſcit, ſicut Cornelius ille, quæ juuenis ſcripſerat, ſenex retractauit.

Epiſt. occult. phi præf. xa.

Quia religionem, quã aliquot annis amplexus fuit, publicis ſcriptis abnegauit & oppugnauit hactenus ſeq́; in errore hæſiſſe faſſus eſt; magiã quoq;, quam publico ſcripto profeſſus fuit, quaq́; longè grauius Deum oſtendit, quàm erroribus quibusdã Caluinianis, eadem facilitate abnegare, atq; ab illius ſtudio& exercitio omnes ſalutis æternæ cupidos

dehor-

dehortari, simul etiam obsecrare potuisset, vt libelli illius sui exēplaria, sempiterna obliuione deleātur, Vulcanoq́; tradantur: sicut Ephesios, ad fidē Christianā conuersos, cū libris, artes curiosas continētib9, magnoq́; precio æstimatis fecisse constat. Quo nomine S. Cyprianus quoq; Episcopus Carthaginēsis Martyr à Gregorio Nazianzeno commendatur, quòd libros magicos, postquàm inter Christianos nomē suum profiteri cœperit, publicè proposuerit, de imbecillitate preciosi thesauri triumphum egerit, amentiam prædicauerit, ingétem ex illis flammam excitârit, diuturnamq́; imposturam igne absumserit.

Act. 19.

Nazia. orat. 10. Cypr. pa. 448. 26. quæ. 5. c. 5.

Sed nec hoc satis erat. Verùm si præceptis eius Ecclesiæ, cui se adiunxit, obtemperare voluisset, rigidum quendam ordinem monasticū pridem suscipere, pœnitentiæ per-

petuæ ſe committere, ſcelusq́; ſacrilegij admiſſũ ſoluere debuiſſet. Quæ
36. quæ. 5. c. 5. pœna & ſatisfactio in iure Canonico ijs decreta fuit, qui artis magicæ profeſſores, aut aliquos ſimilia exercentes, conſuluiſſe deprehenduntur: multò magis expiationem quandam duram ſuſcipere tenentur ij, qui artem aliquam magicam ipſi exercuerunt aut docuerunt. Qua in re illum ipſum Cyprianũ, olim Magum, poſtea Chriſtianum imitari potuiſſet, q
Nazia. ibid. nulla quidem meriti opinione, ſed pœnitentiæ teſtificandæ gratia, poſt conuerſionem, pecuniarum contẽtu, faſtus compreſſione, corporis frenatione & puritate, cum prioris vitæ cupiditatibus ex diametro pugnante, in veſtitu frugalitate, aſperis item humi cubationibus & vigilijs, eos q priores hoc vitæ genus amplexi fuerant, multùm facileque ſuperaſſe dicitur.

Quod

Quod cùm factum non ſit, non ſuccenſebit nobis, ſi ſuſpicemur, ipſum artem illã dæmoniacam, iam olim hauſtam, etiamnum exercere, atq; pro ingenij ſui capacitate, tanto temporis interuallo, haud parùm in eius cognitione profeciſſe: præſertim cùm ſupremus artis illius magiſter, diſcipulos laqueis ſuis ſemel irretitos, haud facilè à ſe dimittat: id quod exempla ſuperiùs citata, præſertim verò Simonis Magi, comonſtrant: qui & ipſe religionem non ſemel mutauit, ex Iudæo vel Samaritano Chriſtianus, ex Chriſtiano hæreticus factus: Magus verò manſit, pecuniæ & honoris interim cupidiſſimus fuit: quibus vitijs Piſtoriũ quoque obnoxium eſſe omnes nôrunt & fatentur, quibuscum aliqua cum ipſo interceſſit notitia, aut quibus ſtudia ipſius & negocia πολυπραγμονικὰ ſunt perſpecta.

Anno ſupra milleſimum quingenteſimum 68. libellum quendam Francofurti ad Mænum edidit, cui titulum fecit: De vera curandæ peſtis ratione liber vnus: ſimul etiam in titulo pollicitus fuit medicationē paulò aliter propoſitam, quàm hactenꝰ à cōmunibus practicis factū ſit.

Quæ in illo à cōmunium, quos vocat, practicorum & medicorum regulis atq; experimentis aliena ſunt, ijs, ad quos res iſta pertinet, diſcutienda relinquo. Vnum eſt, quod non tam à medica profeſſione, quàm à Chriſtiana religione longè eſt alieniſſimū, caput nimirum iſtius opuſculi, parui & praui, poſtremum, cuius verba ordinè & diſtinctè, interpoſitis gloſſematibus & antidotis q-busdam, recitabimus.

Arrige igitur aures, amice lector, auditurus hominem, medicationem quandam magicam, Iudaicam,

cam, superstitiosam, idolatricam, dæmoniacam, diuino & humano iure prohibitam, homineque Christiano minimè dignam, ostentantem.

PISTORIVS.

An in verbis sit potentia admirabilis, quæ morbos sanet?

QVemadmodum pestis medicamentis & chirurgico auxilio sanaretur, & quo pacto victus ratio ægrotis nihil auxiliari posset, satis explicatum arbitramur superioribus locis. Sequebatur, vt vltimum caput curationis persequeremur, quæ pertinet ad efficiendam in nobis sanitatem, in quo quæri posset, quid vtile, quid ad valetudinem consequendam inutile: verùm hunc iam dimittimus; quoniam doceri publicè non debet: An tamen aliquis sit, operæ precium erit perscrutari.

GLOSSA.

TRadunt viri docti, qui de Magia scripserunt, eam horrere lucem & reuelationẽ, amare tenebras: tacen-

tacendo confirmari, efferendo exterminari. Quamobrem Magorum regulæ iubent, myſteria ſua conſtanti taciturnitate celare. Sic enim ſcribit Henr. Cornelius Agrippa de Occultiore philoſophia, ſiue de Magia, lib. 3. cap. 2. & lib. 4. §. 1. Quicunq; igitur nunc in hac ſcientia ſtudere affectas, tam ſacrum dogma, intra ſecreta religioſi pectoris tui penetralia, ſilentio tegito, & conſtanti taciturnitate celato. Sermonē enim tanta Numinis maieſtate pleniſſimū (vt inqt Mercuri9) irreligioſæ mentis eſt multorum conſcientiæ publicare: & diuinus Plato præcepit, non eſſe populo euulganda, quæ ſacra in myſterijs ſunt. Pythagoras quoq; & Porphyrius ſectatores ſuos ſilentio religioſo conſecrabāt. Orphe9 quoq; ab his, quos ſacrorū ceremonijs initiabat, ſilentij iuſiurandum, cum terribili quadam religionis autoritate, exegit,

Sacrum dogma, ſicut Auri ſacra fames.

exegit, ne religionis ſecreta prophanis auribus traderentur. Hæc Agrippa.

Malæ hoc eſſe cauſæ & conſcientiæ indicium, Chriſtus ipſe docet Iohan. 3. Omnis, qui malè agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ne arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifeſtentur opera eius, quia in DEO ſunt facta.

Si enim eſſet ars legitima, & hominib⁹ ad valetudinis curã vel confirmationem ſalutaris, pro DEI dono eſſet agnoſcenda. Numerantur 1. Corin. 12.
enim ſanationes inter χαρίσματα Spiritus ſancti; & à Syracide Medicina ab Syr. 38.
ipſo DEO creata, ac mortalibus donata eſſe dicitur. Nequaquam igitur occultanda, ſed publicè docenda eſſet. Arcana enim Regis celare bonum eſt; opera autem DEI reuelare & confiteri, honorificum eſt, Tob. 12. Quis

12. Quis det, inquit Moſes, Num. 11. vt vniuerſus populus prophetet, & det eis Dominus Spiritum ſuum. Non enim occultare cupiebat dona Spiritus ſancti, multò minùs ea alijs inuidit; ſed æmulationem in miniſtro ſuo Ioſua reprehendit.

Vnde apparet, merum eſſe figmentum, quod Rabini excæcati, de ſecreta quadam legis interpretatione, ſolis ſeptuaginta ſenioribus per Moſen clàm commiſſa nugantur.

Salomon Rex longè ſapientior fuit Piſtorio, multaq; arcana ἀκριβῶς cognouit; eorum verò nihil clàm eſſe voluit, ſed publicè de illis, coram aulicis & miniſtris ſuis, imò etiam coram externis, ex Ethnicorum prouincijs longiſsimè diſſitis, aduentãtibus, ad DEI gloriam, à quo admirandam illam ſapientiam acceperat, diſſeruit, 1. Reg 4.

PISTORIVS.

PRincipes Medicorum curationis partes tres fecerunt, quarum vna in diæta consistit, cæterarum altera medicamentis, altera manibus sanat. Tot illi modos curandi, non plures, constituunt docere, & inducunt in animos hominum argumenta, tanquam probationes suæ opinionis. Sed nos iam dudum ab horum sententijs discessimus, ET IN QVIBVSDAM VERBIS ARBITRAMVR SANATIONEM POSITAM ESSE, *quorum tractationem, tanquam curandi quartum modum, ad reliquos adiungimus.*

GLOSSA.

VRit maturè, quod vult vrtica MANERE. Si anno, quo libellum hunc edidit, quo ipse ætatis annum egit vicesimum tertium;(natum enim se scribit 14. Febr. Anno 1546.) iam dudum à communi illa sanādi artis partitione discesserat, oportet ipsum in pueritia aut adolescentia constitutum, hac doctrina fuisse imbutum.

præf. Sp. Luth. ad Abbatē Campidonensem.

Est autem quartus ille, quem vocat, curandi mod⁹, supstitiosus, idolatricus, magicus. Superstitiosus, inanis, est; quia verbis vis & efficacia quædam, diuinitus illis non insita, tribuitur. Idolatricus, quia honos soli DEO, sanitatis autori, competens, inanibus quibusdam literis & syllabis adscribitur, quibus ad sanitatem in hominibus efficiendam DEVS vti non solet. Sicut idolatræ pro sanitate infirmum (τὸ ἀσθενὲς) deprecātur, & pro vita rogant mortuum, & in adiutorium inutilem inuocant, Sap. 13. Ita Pistorius sanitatem quærit in verbis quibusdam, quibus multò minor vis & efficacia inest, quam idolis.

Magicum esse hunc modum, ipse postea fatetur. Magiam verò illā nec naturalem, nec artificiosam, sed dæmoniacam esse, testatur S. Augustinus lib. 10. de ciuitate DEI, cap. 11. Quod

11. Quod ei (Porphyrio) videtur, herbis, & lapidibus, & animantibus, ET SONIS CERTIS QVIBVSDAM, AC VOCIBVS, ac figurationibus atque figmentis, quibusdam etiam obseruatis in cœli conuersione, motibus siderum, fabricari in terra ab hominibus potestates, idoneas VARIIS EFFECTIBVS EXEQVENDIS, TOTVM HOC AD EOSDEM IPSOS DÆMONES PERTINET, LVDIFICATORES ANIMARVM SIBI SVBDITARVM, & voluptaria sibi ludibria de hominum erroribus exhibentes.

Thomas Aquinas in secunda secundæ, Quæst. nonagesima sexta, de superstitionibus obseruantiarũ Art. 2. docet: in his, quæ fiunt ad aliquos effect⁹ particulares inducendos, puta ad SANITATEM, vel ad aliquid huiusmodi, considerandum esse, vtrùm naturaliter videantur posse

tales effectus causare. Sic enim non esse illicitum. Licere enim causas naturales adhibere ad proprios effectus. Si verò naturaliter non videantur posse tales effectus causare, consequens esse, quòd nec adhibeantur ad hos effectus causandos tanquam causæ, sed solùm tanquam signa, ET SIC PERTINERE AD PACTA SIGNIFICATIONVM CVM DÆMONIBVS INITA.

Ibidem: Si simpliciter adhibeantur res naturales ad aliquos effect⁹ producendos, ad quos putantur habere naturalem virtutem, non est superstitiosum vel illicum. Si verò adjungantur vel characteres aliqui, VEL ALIQVA NOMINA, vel aliæ quæcunq; variæ obseruationes, quæ manifestum est naturaliter efficaciam non habere, ERIT SVPERSTITIOSVM, ET ILLICITVM.

Ibidem citat dictum Augustini,

ni, paulò antè positum, de dæmonibus, ludificatoribus animarum, & addit: Vnde etiam imagines, quas Astronomicas vocant, ex operatione dæmonum habent effectum. Cui⁹ signũ est, quòd necesse est eis inscribi quosdam characteres, qui naturaliter ad nihil operantur. Non enim est figura actionis naturalis principium. Sed in hoc distãt Astronomicæ imagines à Necromãticis; quòd in Necromãticis fiũt EXPRESSÆ inuocationes & p̃stigiæ q̃dam, vnde pertinẽt ad EXPRESSA PACTA cum dæmonibus inita. Sed in alijs imaginibus sũnt quædam TACITA PACTA, per quædam figurarum & characterum signa.

Ibidem respondet ad obiectionem, quòd dæmonum virtus à DEO sit, ideoq; liceat eorum virtute vti ad aliquas huiusmodi imutationes faciendas, respondeo: ad Dominum

diuinæ maiestatis pertinere, cui dæmones subsint, vt eis vtatur DEVS, ad quodcunq; voluerit: sed homini non esse potestatem super dæmones commissam, vt eis licitè possit vti ad quodcunq; voluerit, sed esse ei contra dæmones bellum indictum. Nullo igitur modo licere homini dæmonum auxilio vti per pacta tacita vel expressa.

De tacito illo vel implicito cum dæmonibus commercio, prolixè disputat Gregorius de Valentia comment. Theol. Tom. 3. disp. 6. quæst. 13. de superstitione vanarum obseruantiarum, quæ medijs inutilibus minimè à diuina prouidentia constitutis, procurat commoditates siue animi, siue corporis, vt sanitatem, prorogationem vitæ, scientiam rerum vniuersalium, &c. quarum vna fiat cum explicita inuocatione dæmonum, altera cum implicita tantùm.

tùm. Implicitam autem inuocationem, siue societatem dæmonis, latiſſimè patêre ait. Contingere enim, quandocunque quis ad ad aliquem effectum adhibet, tanquam efficacia media, talia, quæ in rei veritate ſunt vana & inutilia, ex quo fiat, vt dæmon tunc facilè ſe eiusmodi vanitatibus immiſceat, vt hominem vanitati deditum irretiat.

Inde facilè eſt Syllogiſmum conficere, quam argumentandi formam Piſtorius à nobis poſtulat:

Qui ad ſanitatem producendam talibus medijs vtitur, quæ ad producendum illum effectum naturaliter nullam habent efficaciam, ille vel expreſſum, vel occultum & implicitum habet cum Diabolo commercium:

Piſtorius talibus medijs ad ſanitatem procurandam vtitur, quæ ad hunc effectum producendum naturaliter nullam habent efficaciam, verbis nimirum, nominibus, & vocibus quibusdam: quæ inter media illa vana atq; inutilia expreſſè referuntur:

Ergò Pistorius vel apertum, vel occultum aut implicitum habet cum Diabolo commercium.

S. Augustino, Thomæ, Gregorio Valentiano, adstipulatur Martinꝰ quidam Delrius, qui societatis IESV presbyterum se vocat. Is enim anno proximè præterito, supra millesimum sexcentesimo, Disquisitionũ magicarum libros sex Moguntiæ edidit, in tres Tomos partitos, vbi lib. 1. cap. 4. quæst. 3. pag. 83. quæstionem illam prolixè tractat: An verbis & incantationibꝰ vis insit morbos sanandi, aut mirifica perficiendi, quod inter alios Arabes ferè omnes, Cabalistas & recentiores Iudæos, Magos quoq; omnes sentire ait.

Probat autem non tam omnium Patrum, Thomæ, Gersonis, & Theologorum cunctorum, Vlpiani quoq; I. C. authoritate, quàm argumentis, nulla vocabula, siue verbis prola-

prolata, siue scripto comprehensa, siue sola & incomplexa, siue complexa & in propositionem vel orationem aliquam versu aut prosa relata, siue significantia, siue nihil significantia, siue Hebræa, siue alterius linguæ, siue dicta cum sibilo aut afflatu, siue aliter quomodocunq;, absente vel præsente ægro, nulla inquã vocabula vim habere naturalẽ, neq; artificialẽ, neq; supnaturalẽ, vulnera vel morbos sanãdi, vel noxas alias depellendi: vnde concludit, operationes istas prodigiosas fieri ministerio malorum Angelorum.

Inter alia meminit Spondani cuiusdam, Homeri interpretis, qui cùm Caluinianus esset iuuenis, axioma illud repetierit; DEI bonitatis esse, ad eiusq; gloriam pertinere, tam admirandas effectiones creaturæ, nẽpe Dæmoni concessisse; postea verò resipuerit, & ad Catholicos (Papistas)

redierit. Quod ideo referre volui, vt appareat, non solum Pistorium ex duabus societatibus, Caluiniana & Dæmoniaca, ad societatem Iebusiticam transiisse.

Videant igitur Iebusitæ, quem in Ecclesiæ suæ gremiū receperint: curent, vt maturè satis pœnitentiam agat: societati dæmoniacæ palàm ore & facto penitus valedicat. Quod tamen haud facilè fiet, nisi à societate quoque Iebusitica vel Loiolana se seiunxerit.

PISTORIVS.

EA res à veteribus sæpè deliberata, multumque agitata fuit: vt quidam, cùm modum agendi non reperirent, visis tamen obsistere non possent, superstitiosos eos dicerent, qui assentirentur.

GLOSSA.

MOdus agendi interdum in rebus naturalib⁹ non reperitur: vt

vt quomodo magnes trahat ferrum, & multa alia, quorum exempla in libro Iob recensentur. Multa enim Iob. 38.
sunt occulta in ipsa rerum natura. 39.
Qui illis assentiuntur, atq; mirandam & infinitam DEI omnipotentiam inde agnoscunt, superstitiosi non sunt. Qui verò actionem aliquam verbis, aut rei alicui tribuunt, diuinitus non insitam: illi à superstitione immunes non sunt, etsi visus effectum monstrat.

Superstitiosè enim effectum illum tribuunt medijs, ad effectum illum producendum vanis atq; inutilib⁹, cuius causa in ipso Diabolo residet, q interdum ipse quoq; DEO pmittente, ad idolatriæ ac superstitionis confirmationem, miracula operatur; sicut Christus testatur, ad con- Matth.
firmationem falsæ doctrinæ, editum 24.
iri signa magna & prodigia, vt in errorem inducantur, si fieri possit, ipsi

electi.

2. Thess. 2. electi. Et Paulus Apostolus affirmat, Antichristi aduentum fore secundum operationem Satanæ, in omni virtute, & signis, prodigijs mendacibus, & in omni fraude iniquitatis in ijs, qui pereunt.

PISTORIUS.

Alij autem, philosophi præsertim Platonici, in re ardua diuersos modos effingerent, quamuis dissentientes à vero & abhorrentes à Philosophica integritate. Apanus celebris autor ait, quemadmodum direptus animorum in ægris & medico successionem valetudinis impedit, sic copulatam vtriusq; mentem, confidentia quadam ægroti & impostura Medici efficere κατὰ συμβεβηκὸς sanitatem. Quare putat, verbis nihil tribuendum, cùm totum ex fide ægri pendeat. Sed hæc nimis crassè disseruntur.

GLOSSA.

SI Apanum intelligit, qui Petrum de Abano Philosophum se vocauit, celebris ille fuit Magus vel Necro-

cromanticus. Scripsit enim Heptameron, seu Elementa magica, in quibus docuit, qui dæmones singulis añi partibus, imò horis & diebus totius ἑϐδόμαδ☉ præsint, quibusq́; verbis & characteribus ad colloquium illos allicere oporteat. Qui liber horribilis, flammisq́ue infernalibus dignus, occultæ philosophiæ Cornelij Agrippæ pag. 556. adiunctus reperitur.

Iohannes Bodinus testatur, illum ad defensionem Magorum à Satana fuisse inspiratum, & comprobatum, eum fuisse Magorum omnium, quos habuerit Italia, facilè principem. Præfat. libri de Magorũ Dæmonomania.

Ab hoc & alijs istius farinæ præceptoribus, quid didicerit Magus ille noster, haud difficile est diuinare: Qui hoc præceptore vsus fuit, Diabolum ipsum habuit Rectorem, ita vt illi verè competat germanicum illud

lud prouerbium, quo quis cum diabolo ſcholas frequentaſſe dicitur.

Etſi enim autorem illum craſſitiei cuiusdam arguit, quòd ademta verbis efficacia, ſanitatis effectum ægri confidentiæ, & medici impoſturæ attribuat, vnde ſanitas κατὰ συμβεβηκὸς efficiatur; illũ tamen à Piſtorio in exiſtimatione haud vulgari habitum fuiſſe, indè conſtat, quòd celebritatis nomine illum commendat. Si alius quiſpiam fuit Apanus, conſtat tamen ex hac ipſa allegatione, illum fuiſſe impoſtorem, qui & ipſe verbis ad ſanitatem efficiendam fuerit vſus, adeoq; cum Diabolo vel explicitum vel implicitum habuerit commercium, vt ſuprà eſt oſtenſum.

PISTORIVS.

IAmblichus notationem eſſe iudicat, verbis à Dijs inſcriptam, quæ nos fugiat. Illis cùm ſit cognita, flectat ſuperos. Eſtq́, hic error à vero non adeò longè remotus.

GLOS-

GLOSSA.

IAmblichus librum ſcripſit de Myſterijs Ægyptiorum, Chaldæorũ, Aſſyriorum, à Marſilio Ficino Florentino Venetijs vnâ cum alijs quibusdam opuſculis, Procli, Porphyrij, Syneſij, Pſelli, Alcinoi, Speuſippi, Pythagoræ, &c. editũ Añõ M.IIID.

Si Deorum nomine Dæmones intelligantur, quos Gentilium ſacerdotes ſub Deorum nomine colebãt, quibus cognita ſit verborum notatio, eſt ſanè hic error à vero non longè remotus. Illi enim Barbara Magorum & mancipiorum ſuorum nomina intelligunt, quæ maiorem efficaciam, teſte ipſo Iamblicho, habere creduntur. Eò magis enim confirmant ſuperſtitionem illam magicam, quòd vis & efficacia quædam in ipſis literis & ſyllabis, quæ alioquin nullius ſunt valoris, recondita ſit.

PISTORIVS.

Marsilium legimus in imagine causam exquirere, quoniam verba rerum simulachra sint.

GLOSSA.

NEc verborum per se & in sua natura consideratorum, nec imaginum aliqua est efficacia, sicut non tam ex Dialecticorum regulis, quàm ex Augustino & Thoma Aquinate superiùs citatis constat.

PISTORIVS.

Alcinous & Psellus dæmonum auxilio, quod verbis tacitè significamus, arbitrantur nos consequi.

GLOSSA.

HI rẽ acu tetigerunt, Quia.n.verbis per se nulla inest efficacia, oportet, vt effect9 aut à Deo aut à Diabolo proueniat. DEVS verò non operatur sanitatem per verba. Nulla enim hac de re extat promissio aut reuelatio.

Nec iuuat Magicas incantationes, à se prohibitas. Alioquin enim sibi ipsi foret contrarius: sed per herbas, radices & alia terrâ nascentia sanitatem largitur, vnde medicinam ex terra creasse dicitur, Syrac. 38. Ergo Diaboli auxilio, per hunc curandi modum, æger sanitatem consequitur.

Alia est ratio precum & Sacramentorum, Baptismi ac Sacrosanctæ cœnæ Dominicæ, vbi vis & efficacia non in nostra verborum recitatione, sed in DEI promissione & ordinatione consistit. In verbis, herbis & lapidibus magna virtus esse dicitur, pręsertim verò in verbis Christi magna fuit virtus, teste Centurione Capernaita; tantùm dic verbum, & sanabitur puer meus. Nã & ego homo sum sub potestate cõstitutus, habẽs sub me Matt. 8. milites, & dico huic, vade, & vadit,

 & alij,

&alij, veni, & venit, & ſeruo meo, fac hoc, & facit.

Virtus verò non ab ipſo ſono literarum, ſed à perſona dicẽtis & imperantis, proficiſcebatur. Si alius quiſpiam millies ad ægrum abſentem vel præſentem, absque ſpeciali DEI dono aut mandato, ijsdem vtatur verbis, quibus Chriſtus vſus fuit, nullus ſequetur effectus.

PISTORIVS.

SVnt, qui vel oratoris magici animam eleuari existiment, vt materiæ mundanæ imperare poßit, vel ſermonem dicant magicum certis influentijs illigari. Quamobrem ſi opus ſequatur, ex cœlo, non è verbis, effectum eſſe.

GLOSSA.

QVia Oratores magici, Diaboli ſunt mancipia, non abs re dicitur, ipſorũ animas eleuari ad principes & poteſtates, mundi dominos rectoresq́;, adeoq́ue ipſorum ſermones magicos certis influentijs illigari:

ri: opus igitur ex cœlo, non è verbis, si quod sequatur, effectum esse. Ex cœlo nimirum illo sublimi, de quo Apostolus scripsit, nobis luctam esse πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, contra spiritualia nequitiæ, vel spirituales malitias in cœlestib9. Ephes. 6.

PISTORIVS.

HI omnes nobis deserendi sunt.

GLOSSA.

NOn quòd nimis malè, sed quòd nimis crassè & apertè de causis effectus verborum vel sermonis magici disseruerint.

PISTORIVS.

OBscurè autem de obscura vera causa loquēdum est, contra omnes, qui à nobis dissentiunt.

GLOSSA.

SI profiteretur artē homine Christiano dignam, salutarē ac necessariam, haudquaquam obscuritati,

ſed perſpicuitati ſtudẽdum eſſe cenſuiſſet. Verùm mala conſciẽtia prohibet, quò minùs apertè, & perſpicuis verbis animi ſenſa in lucem ꝓferre auſus fuerit. Interim φιλοτιμία καὶ δοξομανία prorſus tacere non permittit.

PISTORIVS.

EXordiemur à Domino quatuor literarum, qui ſcalæ inſidens, formas, & ὀυσίας in Iacob ſubiectum hominem explicat, varijs medijs vſus.

GLOSSA.

EXordium & fundamentum totius ſtructuræ iſtius magicæ, falſum & vanum eſt, ex nugis Iudaicis depromtum. Nullas enim ὀυσίας in Iacob ſubiectum hominem explicabat יְהֹוָה quem ipſe Dominum quatuor literarum vocat, quòd nomen illud DEI proprium, ſit τετραγράμματον, hoc eſt, quatuor literarum: nec ægrum ſanabat; nec ad eiuſmodi ef-

fectus producendos varijs vtebatur medijs: taceo, quòd non sedisse, sed scalæ innixus stetisse dicitur: sed Iacobum somno & mœrore animi oppressum, pollicitatione multiplicationis, possessionis terræ Chanaan, seminisq; benedicti, solabatur.

נִצָּב
עָלָיו
יָצַב
stetit erectus.

PISTORIVS.

Scala enim est, per quam in nos illabitur, interuallis graduum distincta, quos magna contentione Angeli sursum deorsumq; transcendunt.

GLOSSA.

PEr scalam illam Christus fuit adumbratus, per quem solum in cœlum ascendimus, teste & interprete ipso Christo Iohan. 1. Amen, Amen dico vobis, videbitis cœlum apertum, & Angelos DEI ascendentes & descendentes super FILIVM HOMINIS. Iohan. 3. Nemo ascendit in cœlum, nisi qui de cœlo descendit, Filius hominis, qui est in cœlo.

Per interualla graduum, inter aſcendendum apprehendenda, verbum DEI, promiſſiones Euangelicæ de DEI miſericordia, & gratuita remiſſione peccatorum, Baptiſmus, Abſolutio, Sacroſancta Cœna Dominica intelligi poſsunt, tanquam media, per quæ Chriſti beneficia in nos illabuntur, quibusq́; fides in nobis accenditur, augetur, corroboratur, donec ad optatā metā perueniam⁹.

Hac ſcala relicta aut remota, Magi aliam fingunt, interuallis quibusdam graduū diſtinctam, per quā hoſtis filij Dei piorumq́; hominum, in ipſos Magos, cæterosq́;, quos illi ſubijciunt, quiq́; ipſorum operâ utuntur, illabitur, quos magna contentione mali Angeli ſurſum deorſumq́; tranſcendunt. Eſt enim Diabolus quodammodo Simia DEI, qui ipſi⁹ actiones, ſi non ipſo facto, quod in multis ipſi eſt ἀδύνατον, p̄ſtigijs tamen q̄busdam, imitatur.

Hoc

Hoc ipſum agnouit & fatetur iſtius artis peritus, Henricus Cornelius Agrippa, libro de vanitate ſcientiarum cap. 46. vbi de Magia theurgica ſcripſit, pleroſq; putare, illam non eſſe illicitam, quia bonis angelis, diuinoq́; numine regatur: cùm ſæpiſſimè tamen ſub Dei & Angelorum nominibus, malis dæmonum fallacijs obſtringatur. Summa autem blaſphemia eſt, quando Diaboli opera, Domino quatuor literarũ, hoc eſt, ipſi Iehouæ; magnaq; impietas, cùm malorum dæmonum actiones, bonis & ſanctis Angelis attribuuntur.

PISTORIVS.

PRimus itaq; inter aſcendendum nobis notiſſimus eſt, & Natura dicitur. Reliquis varia imponuntur nomina, & infinitarum rerum neq; modus vllus, neq; finis inueniri poteſt.

GLOSSA.

NEc primis, nec intermedijs, nec supremis gradibus, aut Angelis sursum deorsumque transcendentibus, in historia illa Iacobi Patriarchæ, certa imponuntur nomina: nec infinita fuit scala illa, cùm super terrã stetisse, & cacumine cœlum tetigisse dicatur, ideoq; graduum quoq; non fuit infinitus numerus.

Per naturam intelligere videtur Naturam Angelicam hominibus notissimam, interprete Reuchlino, qui ex sententia Rabinorum scripsit, homines per Angelos Deo iungi Tetragrãmato ineffabili; in quo primùm resplendeat Angelorum nobilissima Natura. Quod verum esse non potest. Non enim Angelorum, sed solius DEI natura in Tetragrammato illo יהוה resplendet, quam ob causam nec Angelis nec hominibus nomen illud competit.

De Arte Cabal. lib. 3. fol. 59.

PISTORIUS.

Progre-

PRogrediemur tamen, quoad possumus, & tentabimus, sitné aliqua breuis infiniti comprehensio, an de hac omninò desperare oporteat. Horizon temporis & infinitæ æternitatis: Horizon æternitatis temporalis: Horizon mundi supersupremi, de quo Hieremiah: Et supra Iubilæum mittet radices suas. Et Sopher Amah exponit: Peleg Elohim Male Maijm.

GLOSSA.

VAria & multiplex ἀντιλογία vel contradictionis implicatio. Primùm enim affirmat, infinitarum rerum neq; modum vllum, nec finem inueniri posse. Mox subijcit, esse aliquã breuem infiniti comprehensionem.

Horizontes, cum Rabinis cæcis cæcorũ ducib9, tres constituit, quorum primum vocat Horizontem tẽporis & infinitæ æternitatis, cùm in infinita æternitate nullum sit tempus, & infinita æternitas sit ἀπερίγραπτος, nulloq; Horizonte circumscripta.

Bülzi-ne schreisen.

Alterum vocat Horizontem æternitatis temporalis, cùm nulla sit aut esse possit æternitas temporalis. Quod enim æternum est, temporale esse nequit; quod tẽporale est, æternum non est.

Tertium appellat Horizontem mundi supersupremi, cùm extra vel supra mundum nullus sit loc9, adeoq; nullus Horizon. Horizon enim est loci visibilis circumscriptio, vel terminus, vnde & nomen habet.

Hunc Horizontem mundi supersupremi, cùm de prioribus duobus nihil testimonij in medium proferre potuerit, præterquàm Rabinorum somnia, probare conatur manifesta verborũ Ieremiæ Prophetæ depravatione, cap. 17. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius: et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem (vel riuũ) mittit

mittit radices suas. In hebræo extat nomen יוּבַל quod significat Riuum vel fluxum aquarum, à verbo vel radice יָבַל fluxit, profluxit. Ibi Pistorius pro יוּבַל posuit יוֹבֵל, qua voce sonitus vel clangor tubæ, ann⁹ quoq; Iubilæus propter clangorem tubæ sic dictus notabatur. Exod. 19. Leuit. 25. Ios. 6.

Etsi verò eædem sunt in vtraq; dictione consonantes, & puncta tantùm vocalia diuersitatẽ faciũt significationis: tamen ex contextu quiuis facilè intelligit, hoc loco legendum esse יוּבַל, non יוֹבֵל Loquitur enim Propheta de arbore iuxta riuum aquarum plantata, cui confert eum, qui fiduciam suam ponit in Dominum, eodem planè modo, quo regius propheta Dauid eum, qui non abijt in consilio impiorum, & in via Psal. 1.
peccatorum non stetit, & in cathe-

dra

drailluſorum non ſedit, ſed in lege DEI meditatur die ac nocte; comparat arbori, ad riuos aquarum plantatæ, quæ fructum ſuum fert in tempore ſuo, cuius folium non marceſcet. Vbi extant vocabula פַּלְגֵי מַיִם Diuiſiones vel riui aquarum, quibus Sopher Amah, q de reconditis Pſalmi vndeuigeſimi ſcripſit, dictum illud Ieremiæ expoſuiſſe dicitur: Peleg Elohim Male Maijm, hoc eſt, Riuus Dei plenitudo aquarũ, vel, Flumen Dei repletum aquis.

Quid, obſecro, hoc pertinet ad Horizontem mundi ſuperſupremi, de quo Ieremiæ prephetæ eo in loco nihil venit in mentem?

Duplici verò fuco vſus fuit, quòd locum vel caput Ieremiæ non citauit, vnde quiuis intelligere potuiſſet, illum ad præſens negocium nõ pertinere, quodq́; verba illa Sopher Amah abſq; interpretatione recita-

nit, quam paucis cognitam esse nouit, quæq; manifestare potuisset, hebræas illas, quas recitauit, ac latinis literis posuit voces, à præsenti instituto tanto interuallo distare, quanto cœlum Empyreum, quod supra & extra mundum hunc aspectabilem, Scholastici, Caluiniani, & Iebusitæ fabricârunt, eiusdemq; fundamenta ex doctrina Cabalistica vel Thalmudica sumpserunt, à riuulis vel fluuiis terrestribus distare dicitur.

Si Rabinus ille Sopher Amah, qui in ordine Cabalistarū inter præcipuos ponitur, per flumen Dei repletum aquis, Horizontem illum mundi supersupremi intellexit, nihil ad nos Christianos pertinet, cùm ex Esaia Propheta constet, Iudæis omnium Prophetarum libros fore instar libri signati.

Reuch. li. 3. fol. 51.

Esa. 29.

PISTORIVS.

SIigitur aliqua eſt infiniti perceptio, his tribus finitoribus vtcunq; tota ſcalæ, quæ ſupra naturam eſt, pars terminatur: definitq; in En-ſoph, á quo vſq; ad hominem ſunt quinquaginta intelligentiarum portæ.

GLOSSA.

SI Piſtorius volat, habet pennas. Si ſcala infinita eſt, infinitisq; gradibus diſtincta, tum nullis finitoribus terminatur. Scala autem illa à Iacobo in ſomno viſa, non fuit infinita. Si enim fuiſſet infinita, Iacob extremitatem eius videre non potuiſſet. At verò vidit extremitatem pertingentem vsq; ad cœlum, DOMINVMq; עֶלְיוֹן ſupremo gradui inſiſtentem.

Cœli autem vocabulo non intelligitur Horizon quiſpiam mundi superſupremi. Iſthûc enim viſu pertingere nonpotuiſſet: ſed cœlum illud ſpectabile, quod vulgò, & phraſibus

ſibus quoq; ſacris, cœlum dicitur, quando de volucrib9 & nubibus cœli ſermo eſt, vt & in deſcriptione turris Babylonicæ, quam turba Nimrodica ad cœlum vſq; excitare machinabatur. Gen. 11.

De Enſoph, & quinquaginta portis intelligentiarum, mira nugātur Rabini, quos homines horribili cæcitate iuſtiſſimo Dei iudicio percuſſos, præceptores ſibi conſtituit Piſtorius.

Nomen ENSOPH ex duab9 dictionibus compoſitum eſſe aiunt, quarum vna eſt איז Non, Altera סוף Finis: ex illarū compoſitione fit nomen Enſoph, quaſi dicas, infinitudo vel abyſſus, fons ſine fundo. Ita enim Reuchlinus, ſuperſtitionum Iudaicarum peritiſſimus, nomen illud interpretatur, & addit, illam infinitudinem à Cabaliſtis haberi pro regno omnium ſeculorum, imò pro ipſa Deitate ſine indumēto. Quod De arte Cabal. li. 3. fol. 53. 62. lib. 1. fol. 21.

Quòd enim in illo libro Hagenoæ Anno 1517. edito, non suam referat sententiam, sed Iudæorum verba & phantasmata, inde patet, quòd eo ipso in loco, vbi vocabulum Ensoph explicatur, Rabinus quispiam introducitur de Pauli Ricij, qui ex gente Iudaica ortus, Christianus factus fuerat, conuersione dicens: Quæ facilè nunc, vt arbitror, de libro Cabalistico compendij portæ lucis, quem Paulus Riccius, vir egregiè do-
fol. 62. ctus, quondam ex nostris vnus, nunc Christianus, ex Rabi quodam Castiliensi collegit, & de Isagogis, quas scripsit in Cabalam, discere potestis.

Eodem libro paulò antè: Paulus Riccius quondam noster. Hæc
fol. 52. verba non sunt Reuchlini, qui & ipse Christianus fuit; sed Simonis Iudæi, q in illo Dialogo introducitur. Quin ibidem palàm testatur, se nihil dicere velle; dicere autē magis & recensere, qd apud Cabalistas legerit. In

In fine operis Leonem X. Pontificem compellat, seq́; contra Iacobum Hochſtratenſem, & alios, à quibus accuſatus fuerat, defendit, quòd breui compendio in Symbolica Pythagoræ philoſophia, & Cabalæ ſapientia, veterum opiniones atq; ſententias recitârit, de quibus ipſe mediocris ingenij & minutæ prudentiæ homo, nihil iudicare auſit, nec ſanè iudicare velit.

Etſi verò Cabaliſtæ per quadraginta nouem intelligentiarum portas ad Enſoph vſq;, ſua quidem opinione, progreſſi, mirum in modum ſapere, atque in ipſo DEI ſinu quodammodo verſari, eumq́; ſine indumento contueri ſibi videntur: Chriſtiani tamē θεοδίδακτοι, cæcitatisq́; Iudaicæ gnari, haud difficulter animaduertunt, nomen iſtud, ENSOPH, vero DEO non competere, cùm inter multas & varias ipſius appella-

tiones, in ſacris oraculis expreſſas, nuſquam reperiatur. Nec verò DEVS ſine indumento à mortalibus videri poteſt, ipſo Deo teſte: Non videbit me homo, & viuet. DEVM nemo vidit vnquam, Filius, qui eſt in ſinu Patris, enarrauit nobis, qui & ipſe ſine indumento, vel formæ cuiusdam humanæ, vel columnæ nubis & ignis, vel angelicæ, nunquam fuit viſus, donec veram naturam humanam in ὑποστάσεως ſuæ vnionem aſſumſit.

Exod. 33.
Iohan. 1.

Iuſuper DEVS ferre non poteſt, vt homines, peccatis & corruptioni obnoxij, ad ſe propius accedāt, ſuamq́; eſſentiam & formam ſcrutari, aut intueri conentur; ſed vult, vt intra præſcriptos limites ſe contineant, niſi mortis periculo ſe exponere velint. Bethſemitæ, viſa, contra mandatum diuinum, arca nuda, horribili plaga diuinitus fuerunt percuſſi,

Exod. 19.
1. Sam. 6.
Num. 4.

cussi, qua perierunt virorum quinquaginta millia & septuaginta. Scrutator Maiestatis, inquit Salomon, opprimetur à gloria. Prouerb. 25.

Regno deinceps omnium seculorũ, vel vitæ æternæ, appellatio ista Ensoph in sacris monumentis nusquam tribuitur. Nec sanè ad vel vltra supremam illam, quam sibi imaginantur, portam, mortalibus, dum carnem & sanguinẽ animalem, mortalem, corruptibilem circumferunt, patet aditus. Caro & sanguis, inquit Apostolus, regnum DEI possidere non possunt, sed oportet, vt τὸ φθαρτὸν priùs induat ἀφθαρσίαν. 1. Corin. 15.

Quî igitur, si Ensoph, infinitudo vel abyssus illa esset abyssꝰ infernalis, Iudæis illis incredulis, eorumq́; sociis vel ꝓselytis Iudaizantibꝰ destinata? Infernꝰ enim aliquoties in scriptis sacris Abyssus dicitur. Luc. 8. Dæmonia rogabant Iesum, ne impera-

ret illis, vt in abyssum irent. Rom. 10. Quis descendet in abyssum? Apoc. 9. Vidi stellam de cœlo cecidisse in terram, & data est ei clauis putei abyssi, & aperuit puteum abyssi, & ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ.

Quî si Ensoph esset ipse angelus abyssi sine indumento, cui nomen hebraicè אֲבַדּוֹן Abaddon, græcè autem, ἀπολλύων, id est, perdens, Apoc. 9. ab Angelo habente clauem abyssi catena magna ligatus, & in abyssum ad años mille coniectus? Apoc. 20. Illius enim potestati traditi sunt Iudæi in incredulitate perseuerãtes. In illis habet suam ἐνέργειαν Ephes. 2. Iuxta principem potestatis aeris, spiritus nunc agentis (ἐνεργοῦντος) in filijs diffidentiæ.

Hanc nostram sententiam confirmat, quòd in mysterijs quoq; Orphicis istius Ensoph fit mentio. Illorum

rum enim Canon quintus ſic habet: Qui ſcit circa primariam animalem Trinitatem operari, Palæmonem & Leucotheam adire, Nereum attrahere, Typhonem & Zamaêlem, noctem & Enſoph concordare: cur etiam opifex mundi Noctem conſulat de opificio mundano, quod nec Proclus, nec ſui imitatores, imò rari intellexerunt, concordabit id, quod ſuperiùs meminimus, Poros nempe conſilij filium: & intelliget, quomodo per octonarium numerum hymnorum maritinorum, corporalis naturæ proprietas deſignetur.

Panlus Scalich. in Theſi. Myſt. philoſ. pag. 125.

Orpheus autem poëta vel vates gentilis fuit, genere Thrax, pro filio Calliopes & Apollinis habitus, qui verum DEVM cum vel ſine indumento non agnouit. Ille carminibus ad aſtra compoſitis dæmones inuocabat. Sic enim legitur in myſteriorum orphicorum Canone vndecimo:

Scalich. pa. 127

cimo. Qui intelligit, quomodo Ecclesia primitiua pellebat morbos & tempestates sub veneratione alicuius numinis, orando, aut scripta appensa seu alligata deferendo, intelliget carmen Orphei ad astra compositum: Vocibus ergo sacris iam dæmones inuoco puros: intelliget, cur sæpè ab eo nomine, cui aliqua veneratio impenditur, mirandas virtutes obtinemus: cur res materiales haud parùm sanctitatis & virtutis ex consecratione, præsertim sacerdotali, cōcipiant.

Ab hoc nimirum dæmone, ab Orpheo poëta Ethnico, & Rabinis, Diaboli mancipijs, Ensoph appellato, qui cùm immundus sit, purus, imò sanctus sanctorum dici & haberi vult, quiq; cùm sit Angelus noctis tenebrarumq; abyssi, pro Angelo lucis se venditat, à Pistorio inuocato, vel veneratione quadā accepta, per

portas

portas intelligentiarū deriuatur verborum efficacia ad pellendum morbos. Id quod paulò pòst aliquantum clarius ipse fatebitur.

Accedit huc, quod Picus Mirandulanus, quem Pistorius semel atq; iterum citat, in noningentis suis thesibus sub titulo conclusionum Cabalisticarum fol. 107. ipse fatetur, idem esse Noctem apud Orpheum & Ensoph in Cabala.

Idipsum igitur, mutato saltem nomine, agere haud immeritò censetur, quod teterrima illa Ophitarum hæresis olim fecisse legitur, quando serpentem coluit, qui Heuam sedu-xit, veluti sapientiæ authorem.

Quia verò serpentis nomen odiosum & maledictum est, aliæ confictæ sunt, ipsius Diaboli vel serpentis instinctu, appellationes, quæ sanctimoniam quandam præ se ferunt;

cùm ille ipse serpens sub illis lateat, inuocetur, operetur.

de Vanit. scien. ca. 47. Qua de re notatu dignum est, quod Cornelius Agrippa scribit, Ophitas, Gnosticos, & Valentinianos, ex Cabalisticæ superstitionis Iudaico fermento prodijsse.

De quinquaginta portis intelligentiarum, vniuersitatis conditionem explicantibus, per quas intremus in creaturarum penetralia, scribunt Iudæorum Magistri, referente Capnione, illas omnes Mosi fuisse traditas, excepta vna, quia dictum sit: Minuisti eum paulò minus à Diis. Super isto Cabalistarum sermone dixit Ramban in Geneseos exordio, quòd eiuscemodi omne Mosi traditum per portas intelligentiæ, contentum est in lege diuina Iudæorum, vel sensu literali, vel allegorico, per dictiones, vel Arithmeticas supputationes, vel geometricas literarum

De arte Cabal. li. 3 fol. 52.

rarum figuras, siue descriptas seu transmutatas, vel harmoniæ consonantias, ex formis characterum, coniunctionibus, separationibus, tortuositate, directione, defectu, superabundantia, minoritate, maioritate, coronatione, clausura, apertione, & ordine resultantes: per illam quoq; legem adeptum esse Salomonem Regem sapientissimum omne, quod nouerat, & omnia inuenisse in ea per expositiones suas, per grammaticas subtilitates, & per literas eius, & calamistrationes illius.

Mosen igitur legem diuinam peruestigasse tantummodò per nouem & quadraginta portas; quia Deus iuxta suam essentiam, vel iuxta ipsum suum tetragramãtõ ipsi non fuerit visus. Post illius mortem Iosuæ iterum vnam portam fuisse absconditam, & relictas fuisse tantùm quadraginta octo; Salomonem labo- fo. 53. b.

raſſe ſuper illa porta ad reducendũ eam, ſed non potuiſſe.

Vides, amice lector, vnde Piſtorius Apoſtata tantam ſibi ſapientiam comparauerit, & ex quibus fontibus miraculoſam, vel potius prodigioſam illam ſanandi rationẽ hauſerit. Tranſcendit nimirum totam ſcalam, & ingreſſus eſt cum præceptoribus ſuis Rabinis cæcis, ducibus & adminiſtris Angelis, quorum paulò pòſt mentionem faciet, per omnes intelligentiarum portas, ita quidẽ, vt vno gradu, viro DEI Moſe, duobus verò, ipſius ſucceſſore Ioſua, & Salomone Rege ſapiẽtiſſimo factus ſit altior.

Quòd autem tota illa narratio de quinquaginta portis intelligentiarum, nihil in ſe contineat, prætérquàm vanitates Iudaicas & illuſiones diabolicas, apparet primùm ex ſtulta illa & inepta allegatione pſalmi

mi octaui; Minuisti eum paulò minus ab Angelis; vbi in hebræo textu extat quidẽ vox מֵאֱלֹהִים à Dijs, sed nihil ibi agitur de Mose, verùm de Christo, eiusq; exinanitione & exaltatione.

Deinde ex encomio Mosis, quo omnibus alijs prophetis præfertur, Num. 12. si qs fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illũ: At non talis seruus meus Moses, qui in omni domo mea fidelissimus est. De ore enim ad os loquor ei, & palàm, & non per ænigmata & figuras Dominum videt. Quare ergo non timuistis detrahere seruo meo Mosi? Deut. 34. Non surrexit vltra propheta in Israël, sicut Moses, quem nosset Dominus facie ad faciem.

Tertiò ex ludicra illa & manifesta sacrosanctæ scripturæ deprauatione, quando ex literarum numeris,

figuris, anagrammatiſmis, coniunctionibus, ſeparationibus, & ſimilibus ineptijs, allegoricos quosdam ſenſus & myſteria colligunt. Qua ratione ex quouis dicto quiduis fieri poterit, donec genuino & literali ſenſu relicto, nihil certi remaneat. Has verò & ſimiles κυβείας eorū, qui ſcripta θεόπνευστα in luſum aleatorium

Epheſ. 4. conuertunt, vitare iubet Apoſtolus, quando nos ad perfectionem fidei & agnitionis filij DEI contendere iubet, ne ſimus pueri fluctuantes, nec circūferamur quouis vento doctrinæ ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων (alea veteratoria hominum) ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, in verſutia ad inſidiosè fallendum.

Vident autem omnes mediocri iudicio præditi, in deſcriptione illa artis Cabaliſticæ, Rabinorū verbis ſuperius recitata, Cabaliſtas verba legis vel ſcripturæ ſacræ haud aliter, quā

more κυβευτικῷ tractare, ita vt hebræa vox קַבָּלָה nulla dictione græca rectius exponi queat, quàm ſi Cabalam, κυβείαν, eiusq́; doctores ac diſcipulos, quos Cabalæos & Cabaliſtas vocant, κυβευτας, hoc eſt, aleatores vel veteratores, q̄ ſacras literas inſtar aleæ tractant, appellaueris.

Quartò, quòd Salomoni Regi ſapientiſſimo, muliebre vel meretriceum quoddam calamiſtrum quodammodo in manus tradunt, quo voces diuinæ inſtar comæ ab ipſo fuerint calamiſtratæ, donec per grammaticas ſubtilitates & literarū transpoſitiones cabaliſticas, tantam adeptus ſit ſapientiam, cùm ne verbum quidem ea de re extet, & hiſtoria ſacra teſtetur, ſapientiam illam fuiſſe in ipſo ſingulare ac miraculoſum DEI donum.

Quintò, quòd ſtulti iſti ac cæci homines, non tam ſupra Moſen, quàm

quàm ſupra Salómonem, qui ſapientiæ nomine omnibus mortalibus præfertur, ſe extollere non verentur, dum quinquaginta intelligentiarũ portas ſibi apertas eſſe aiunt, quarum vna Moſi, duæ verò Salomoni fuerint clauſæ & abſconditæ.

Oportebat autem mendaces eſſe memores. Si enim Moſi, Ioſuæ, Salomoni, & reliquis populi Iſraëlitici gubernatoribus non omnes intelligentiarum portæ fuerunt cognitæ, veritati conſentaneum eſſe nequit, quòd ab illis per manuum traditionem fuerint acceptæ.

PISTORIVS.

IN his cauſa inueſtiganda eſt. Picus ait, Qui denarium Arithmeticæ formalis, naturamq; primi numeri Sphærici perſpexerit, cognoſcet, quod reliquis obſcuritate occultatum eſt, ſecretum quinquaginta portarum intelligentiæ, magniq; Iubilæi, & milleſimæ generationis, regnumq; omnium ſeculorum.

GLOS-

GLOSSA.

HOc ænigma Iohannis Pici Mirandulæ Concordiæq; comitis, extat in postremo capite noningentarum conclusionum, quas Romæ disputandas exhibuit, fol. 113. Idq; explicatur à Reuchlino de Arte Cabalistica, lib. 3. fol. 52. b. Cunctas res vniuersaliter in quinas conditiones esse distributas. Esse enim aut Elementa, aut Elementata, aut animas, aut cœlestia corpora, aut supercœlestia incorporea. Horum fortassè quodlibet decem recipere considerationes, quarum capitula sint: Genera generalissima, genera specialia, species generales, species specialissimas, res indiuiduas, quæ vlterius constent materia & forma, vel quibusdam vtrinque proportionalibus, contrahiq; singulariter differentijs, proprietatibus & accidentijs. Si itaq; ducatur sphæra plana, siue circulus Denarius decem

decem figurarum numeralium ſuper centrum, quod ſit quinq;, tanquam medium denarij, & in eius circumferentia particulariter denariæ ſupputationis numeri ſinguli deſcribantur, tranſeatq; diameter à minimo ad maximum, hoc eſt, ab vno ad nouem, cuius diuiſio duos ſemicirculos efficiat à duobus ad octo, à tribus ad ſeptem, à quatuor ad ſex, à quinq; ad quinq;. Tum ſi maximo cuiq; tantum ſubtrahatur, quãtum abundat ſupra quinq;, quod ſit ſphæræ denariæ centrum, atq; idem ſuo minimo addatur, qui à quinque defecit, ſemper ex vtriſq; oppoſitis numeris, quinq; & quinq; adæquata ſurrectura. Quinarium illum numerum in circulo denariæ reuolutionis dici ſphæricum. Eo per decem multiplicato, naſci quinquaginta, ſiue portas intelligentiæ, ſiue annos Iobelæos, cuius proportio dupla,

Numerus ſphæricus.

Secretũ qnquaginta portarum.

pla, quæ ſit arithmetica formalitas, in ſe multiplicata, milleſimam generationem procreet; quod ſi perpetuò ſic fiat, apparituram infinitudinem, quæ ſit Regnum omnium ſeculorum, à Cabaliſtis Enſoph nominatum, & eſſe Deitatem ipſam ſine indumento.

Milleſima generatio.

Regnum omnium ſeculorũ.

Ex hac declaratione intelligitur non tantùm ſecretum illud Mirandulanum, ſed apparet etiam ſatis euidenter, ſub iſta verborum obſcuritate latêre Magicum quoddam artificiũ. Magi enim dæmoniaci ſphæras quaſdam vel circulos & characteres formare, ſpiritusque exorcizare conſueuerunt, vt iuxta hunc circulum appareant: vti inter alia videre licet in Elementis Magicis Petri de Abano, & in pſeudomonarchia dæmonum, vbi ſpiritũ quendam, quorum nomina & officia iſthîc deſcripta ſunt, citare volentes, circulum

facere,& ſpiritum cum multa intentione vocare iubentur.

Ibidem Concl. 56.& 57. capitis poſtremi, aliud quoddam myſteriũ Cabaliſticum reuelat Mirandulanus: Qui ſciuerit explicare quaternariũ in denarium, habebit modum, ſi ſit peritus Cabalæ, deducendi ex nomine ineffabili nomen 72. literarum (quomodo hoc fiat, infra ſuo loco dicetur) per præcedentem concluſionem poteſt intelligens in Arithmetica formali intelligere, quod operari per Schẽhamphoras eſt proprium rationali naturæ. Eadem ijsdem verbis refert Scalichius in Myſterijs Hebræorum: canon 25.

Vnde eluceſcit, hanc, quam Piſtorius obſcurè docet, ſanitatis operationem eſſe Schemhamphoriſticã, à Iudæis, adeoque ab ipſo Diabolo ipſorum præceptore mutuatam.

Ecce verò ingens myſterium, quod

quod intelligens poteſt intelligere, operari per Schemhamphoras, eſſe proprium rationalis naturæ: & vt ibidem alia concluſione docetur, neminem poſſe operari per puram Cabalam, qui non ſit rationaliter intellectualis. Quaſi verò nihil aut parùm intelligens neſciat, irrationalibus beſtijs nugas illas Iudaicas eſſe incognitas.

PISTORIVS.

NOs verò adiungimus, qui Picum aſſequitur, & LATENTES ſequentium dictorum ſenſus tenet: Et nomen meum Iehouah non indicaui eis: DEVS meus es tu; exaltabo te, confitebor nomini tuo, quoniam feciſti mirabilia: hunc non deſiderare vberiorem diſciplinam, quid & cur verba quædam in nos agant.

GLOSSA.

NVLli ſunt in verbis illis ſacris ſenſus latentes, ſed κατὰ τὸ ῥητὸν, vt ſonant & iacent, accipienda ſunt.

Quando autem ad alium ſenſum & vſum accommodantur, iſtorumque dictorum literis & ſyllabis, ἐνέργεια q̄-dam, ad morborum curationem, vel ad alium quendam effectum producendum tribuitur: non fit illud ſine horribili & blaſphemo illorum abuſu. In hunc enim vſum nomen Dei nec reuelatum, nec ſcriptum eſt: ideoque ſi quis effectus ſequitur, is ne-
Exo. 20. quaquam DEO, qui omnes ſacratiſſimi nominis ſui abuſus, in lege ſua cum comminatione temporalium atq; æternarum pœnarum ſeueriſſimè prohibuit, ſed diabolo, tanquam cauſæ efficienti eſt tribuendus: qui & ipſe verbis ſacris vult honorari, vt ex Caietano refert Gregorius de Valentia, diſp. 6. quæſt. 13. p. 2.

PISTORIVS.

PEr tres igitur finitores illos ſummos, qui quinquaginta portas complectuntur, vis admirabilis

bilis in voces emanat, omnipotentiæ diuinæ radius ſingularis, virtus ποιητική in nos ab Angelis adminiſtris deducta.

GLOSSA.

QVia de tribus illis, quos ſuprà nominauit, finitoribus, vt & de quinquaginta portis intelligentiarum, in ſacris literis veteris & noui Teſtamenti, ſcriptorumque Eccleſiaſticorum monumentis, nihil prorſus legitur: tales etiam finitores citra manifeſtam implicationem contradictionis ſtatui non poſſunt: Deniq; finitores illi ac portæ intelligentiarum, ab ijs confictæ ſunt, qui magicis artibus fuerunt dediti: conſtat, iſthinc nullam ab omnipotentia diuina in voces emanare virtutem, ſed ab Enſoph illo, quem ſuprà nominauit, quo nomine verus & omnipotens DEVS nunquam & nusquam à ſeipſo, vel à pijs hominibus fuit appellatus.

Omnipotentiæ DEI radius singularis, virtusq́; ποιητική conſpicitur in herbis, radicibus, leguminibus, arborumq́; fructibus, ad ſanitates efficiendas, ad valetudinem conſeruãdam: non in vocibus, quibus nec DEVS, nec Angeli beati ad valetudinis curam vti, ſed dæmones, qui & ipſi Angeli ſunt ac dicuntur, per Magos hac ratione hominibus illudere, ſuperſtitionemq́; idolatricam confirmare ſolent.

PISTORIVS.

HÆc, fateor, nemo intelligit, qui triginta duas nobis à maioribus propoſitas ſemitas non accuratè animo comprehendit, aut in Cabala non eſt verſatus.

GLOSSA.

MAiores varij ſunt. Habent enim pij & orthodoxi omnes, ſuos maiores, ſanctos nimirum patres, prophetas, Chriſtum eiusdemque

que Apostolos: quos interrogare & imitari iubet Ieremias Propheta cap. 6. Hæc dicit Dominus: State super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigerium animabus vestris. Habent omnes familiæ suos maiores vel progenitores. Habẽt hæretici suos maiores, hæreseῶν autores aut renouatores. Habent & Magi suos maiores, Zoroastrum primum magicæ artis inuentorẽ, & complures alios: præsertim verò Rabinos cæcos & maledictos, qui ex decem numerationibus Belima, & 22. literis iunctis, faciunt consurgere numerum semitarum, iuxta quod scriptum est in Ietzira, & Rabi Cohin, qui dicit: Antiqui patres ambulauerunt per vias multas, vt tandem starent in semitis istis. Singulis illis semitis vel itineribus sapientiæ, certa imposuerunt

Paulus Scalich: in Myst. hebr. ca. 28. Encyclopediæ, pag. 94.

nomina, quæ recenset Reuchlinus lib. 3. fol. 54. & 55.

Turpe autem est homini, qui pro Christiano se venditat, istorum maiorum vestigijs insistere, sicque sapientiam à stultis discere, de semitis ac portis cæcos interrogare: præsertim verò vestigia illa hominē Christianum absterrere debebant, quòd ibidem Simon Iudæus refert; 50. portas prudentiæ, & 32. semitas à maioribus traditas, maximam vim habere ad cohortandū nos, vt fermè semper cum Angelis versemur in contēplatione summarum & diuinarum rerum, quibus si familiares esse cœperimus, nihil nobis fore aut dictu aut factu difficile. Quibuscum Angelis autem Iudæi, à Dei & beatorum Angelorum facie abiecti, in contemplatione diuinarum rerum versentur, ex sacris literis satis est manifestum.

Es. 6. 29.
Psal. 69.
Esa. 11.

His

His Angelis, qui vulgò dæmones & Diaboli dicuntur, Pistorius per portas & semitas illas factus familiaris, ferè semper cum illis versatur. Mirum igitur non est, quòd de rebus summis & diuinis, quas modo ordinario nunquam didicit, disputare, pro defensione doctrinæ antichristianæ libros scribere, viros iñocentes, & de Ecclesia præclarè meritos, calumnijs proscindere, verbis morbos curare, ipsi non est difficile.

Ad magicæ operationis efficaciam Cabalã, necessariò requiri, Scalichius quoq; refert in mysterijs Persarum, Can. 6. Nullam posse esse operationem magicam alicui9 efficaciæ, nisi añexum habeat opus Cabalæ, explicitum vel implicitum. Eadem thesis extat in conclusionibus magicis Pici Mirandulani, concl. 15. pag. 105. pa. 132.

Habet autem vox Cabala vel

Kabala originem suam ex radice קָבַל vel קִבֵּל quod est suscipere, recipere, acceptare, vnde Cabala doctrinam notat ab alijs orétenus acceptã per manuũ traditionem transfusam קַבָּלָה Receptio, hoc est, receptum doctrinæ genus, quod non mandatum fuerit literis, sed viua voce traditum, græcè παράδοσις, Traditio. Hanc de rebus serijs, totoq; DEI cultu & mysterijs magnis fuisse scribit Sanctes Pagninus: à posteris verò & recentiorib⁹ Hebræis magna ex parte in nugas, & curiosiores ac superstitiosiores numeros, pythagoreorũ more, & literarum aut nominum inuersiones, transmutationes seu trãsformationes & anagramatismos mutatam, quibus impius accesserit abusus.

Lexic. hebr. columm. 2400.

Quia enim scripto DEI verbo contenti non erant, ex quo omnia, quæ

quæ ad ſalutem vtilia ac neceſſaria e-
rant, diſcere potuiſſent, teſte Apo-
ſtolo, 2. Timoth. 3. factum eſt, vt
nugis & commentis illis vaniſſimis
ſe oblectent, quibus Satan ipſe ſe
immiſcuit.

Hæc Cabala, quam Piſtorius in
ſequentibus illuſtrem ſcientiam, ar-
borem raritatis, & diſciplinam gra-
uiſſimam vocat, ab Eccleſia damna-
ta eſt, teſte Sixto Senenſi monacho
ordinis prædicatorum, in Bibliothe-
ca ſancta. lib. 2. pag. 64. vbi dupli-
cem facit Kabalam, veram & falſam:
Veram vocat, quæ arcana ſacræ legis
myſteria iuxta anagogen elucidet,
quam Mirandulanus quoq; ex ſen- in Apol.
tentia Rabi Moſis Ægyptij commen- pa. 123.
dat, deq́; ea Eſdram ſeptuaginta li-
bros ſcripſiſſe refert, idq́; dicto quo-
dam Eſdræ cap. 14. probat: qui liber præfat.
ab Eccleſia quoque Romana inter Bibl. Ro-
apocryphos ponitur: addit etiam li- mæ im-
preſſ.

bros

bros illos à ſe non mediocri impenſa comparatos & lectos, ſeq́; in illis Religionem non tam Moſaicam, quàm Chriſtianam deprehendiſſe. Qua de de re quid ſentiendum ſit, non eſt huius loci explicare, cùm de arcana illa legis explicatione iam nulla ſit quæſtio, ſed de altera illa, quam Pagninꝰ paulò antè ſuperſtitioſam dixit. De ea ſic ſcribit Sixtus ille: Falſa atq; impia Kabala, eſt ementitum quoddam Iudaicæ traditionis genꝰ, quod improbi quidam Iudæi, à Moſe ex Patribus vſq; ad ipſos emanaſſe dicunt, innumeris vanitatibus ac falſitatibus refertum, nihil aut parùm à Necromantia diſtans. Explicat enim ſecreta quædam DEI nomina, ipſorumq́; virtutes occultas, quibus ad ligandos dæmones, & ad præſtigia faciẽda Necromantici noñulli apud Iudæos vtuntur, aſſerentes, Chriſtum noſtrum huius artis ope omnia miracula

racula edidiſſe. Hoc igitur ſuperſtitioſum genus, Kabalā impropriè appellatū, Eccleſia proximis ānis meritò damnauit. Hactenꝰ S. Senēſis.

Hanc igitur Kabalam, quæ ſecretis quibusdam DEI nominibus, præſertim verò tetragrammato יהוה latentes vel occultas quasdam virtutes tribuit, cùm contra Eccleſiæ non tam orthodoxæ, quàm papiſticæ cenſuram, commendet & vſurpet Piſtorius: nemo nobis iure ſuccenſebit, ſi ipſum tanquam Iudæum improbū, ſuperſtitioſum, necromanticum, ab vniuerſa Eccleſia damnatum, fugiēdum eſſe cenſeamus.

PISTORIVS.

ILlis tamen eſt ſatisfactum, qui bonum ſtudium illuſtri ſcientiæ nauârunt, cum reliquis paulò clarius agemus.

GLOSSA.

Pli homines in ματαιοτεχνίας iſtas nihil ſtudij aut operæ ponunt, memo-

memores præcepti diuini Leuit. 19. Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid ſciſcitemini, vt polluamini per eos, ego Dominus DEVS veſter.

Henricus Cornelius Agrippa à Nettesheym, de incertitudine & vanitate ſcientiarum cap. 47. ſcriptum reliquit; ſe Cabalæ artem, quam iactent Hebræi, multo labore aliquando fuiſſe ſcrutatum: agnoſcere verò illam non niſi meram ſuperſtitionis Rapſodiam, ac theurgicam quandā magiam: quam capite præcedente ſæpiſſimè ſub DEI & angelorum nominibus, malis dæmonum fallacijs obſtrictam eſſe aſſerit. Paulò pòſt eodem capite ait: Iudæorum Cabalam nihil aliud eſſe, quam pernicioſiſſimam quandam ſuperſtitionem, qua verba, & nomina & literas ſparſim in ſcriptura poſitas, pro arbitrio ſuo colligant, diuidant, transferant, &

alterum ex altero facientes ſoluant membra veritatis, ſermones, inductiones & parabolas hinc inde ex proprijs fictionibus conſtruentes, quibus aptare velint eloquia Dei, infamantes ſcripturas, & docentes ſua figmenta ex illis conſtare.

Alius quiſpiam Piſtorij in ea quam nunc amplectitur religione ὁμόψηφος, Benedictus Pererius Iebuſita non ita pridem ſcripſit, adeò ineruditam, inſulſam & ridiculam eſſe Cabaliſtarum opinionem, vt nihil æquè mirum ſit, quàm vlli hominũ ſanæ mentis aliquando eam probari, & perſuaderi potuiſſe: ſed eſſe profectò ingeniorum & hominum mõſtra quædam & portenta, è quibus eiusmodi opinionum commenta & deliramenta proficiſcantur. De Magia lib. 1, cap. 10 pag. 64. Lugd. Anno 1592.

Videte obſecro Iebuſitæ: quale monſtrum & portentum, ad defenſionem Eccleſiæ & religionis veſtræ nacti fueritis.

Au-

Audiamus autem Pistorium, Magicam artem paulò clarius profitentem. Pollicetur enim, se cum ijs, qui Cabalæ ignari sint, paulò clarius acturum.

PISTORIVS.

QVod in quaque re primum est, hoc consequentibus & posteris omnibus agendi potentia anteire debet. Natura in voce primum MAGIAM exercuit. Magia igitur præcipuè in verbis posita est.

GLOSSA.

MAgiam dæmoniacã præcipuè in verbis, præsertim barbaris, hebræis, vel inde proximè deriuatis, positam esse, haud difficulter largimur, non quòd aliqua ipsis insit δύναμις ἐνεργητικὴ, sed quòd Dæmones per illa operationes suas exercere soleant, quibus voces barbaræ eò sunt gratiores, quò magis spectãt ad confirmationẽ superstitionis, quòd ipsis vocum

vocum & literarum characteribus, vis quædam insit. Astipulatur enim illi Paulus Scalichius, vbi Persarum mysteria describit, quorum canon octauus sic habet: Qui scit, quomodo omnium rerum esse atq; operari à summo DEO omnium creatore dependet, sciet, vnde quælibet vox virtutem habeat in Magia & efficaciam, quomodo illud, in quo primùm magica exercetur natura, vox sit Dei: & quomodo quælibet virtus in Magia, voce Dei formatur. Et qui dicta intelligit, intelliget, quare non significatiuæ voces plus possunt in Magia, quàm significatiuæ: & cur sola hebræa nomina, vel inde proximè deriuata, in magico opere virtutem habeant. Hæc omnia reperiuntur etiam in conclusionibus Mirandulanis, fol. 105. Quòd autem dicitur, Naturã ipsam in voce primùm Magiam exercuisse, si hanc habet sententiam,

tiam, quòd DEVS per vocem illam τετραγράμματον יהוה, hoc est, per illas literas ac syllabas, cœlum, terram, mare, & omnia illorum contenta condiderit, vel per 72. Angelos, quos arte sua Cabalistica ex illo Sacrosancto DEI nomine colligunt: falsum hoc est, dictuq́; blasphemum. Non enim per quatuor illas literas, nec per Angelos, qui & ipsi sunt Dei creatura; sed per τὸν λόγον ὑποστατικὸν, ὁμοούσιον, συναΐδιον καὶ ὁμότιμον, visibilia & inuisibilia omnia creauit, teste Mose in historia creationis: Dixit DEVS, Fiat lux, & facta est lux. Dixit DEVS, Fiat firmamentum in medio aquarum, &c. Interprete verò Dauide, Psal. 33. Verbo Domini cœli firmati sunt: Et Ioanne Euangelista, cap. 1. Omnia per ipsum, λόγον, facta sunt: Paulo Apostolo, Coloss. 1. in ipso Filio condita sunt vniuersa in cœlis & in terra, visibilia & inuisibilia, throni, dominationes.

PISTORIVS.

NEq; absurdè à Rabano constitutum fuit, collatione multarum rationum, antequàm mundus fabricaretur, DEVM fuisse, illiusq; nomen.

GLOSSA.

QVòd DEVS fuerit ante mundi creationem, id nec Rabani Episcopi olim Moguntini, nec Rabini cuiusdam doctrina vel testimonio opus habet, cùm ex oraculis diuinis satis sit cognitum.

Ad nomen verò Dei quod attinet, dupliciter illud accipitur. Vna enim significatione per nomen Dei ipse DEVS intelligitur, vt quãdo dicitur Prouerb. 18. Turris fortissima nomen Domini, ad ipsam currit iustus, & exaltabitur. 1. Sam. 17. Tu Goliath, venis ad me cum gladio, & hasta, & clypeo: ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum, DEI agminum Israël, quem probris

affeciſti. Altera ſignificatione per Nomen Dei intelligitur externa illa appellatio, qua ab omnibus creaturis diſcernitur certo quodam nomine, veluti nomine יְהוָה ex quatuor literis conſonantibus conflato. In priore ſignificatione rectè dicitur, Nomen DEI, hoc eſt, ipſum Deum, imò ipſum nomen Iehouah extitiſſe ante mundi fabricationem. Quia ille ipſe erat, qui Iehouah eſt & dicitur. Quòd autem extra ipſam diuinam eſſentiam, quatuor illæ literæ vſpiam extiterint, ex quibus nomen illud τετραγράμματον conficitur, veritati non eſt conſentaneum. Quia extra DEVM ipſum, ab æterno nihil fuit. Iuxta figmenta Cabaliſtica, qua τετραγράμματον illud, 72. Angelos in ſuo complexu comprehendere dicitur, neceſſariò ſequeretur, Angelos quoque illos fuiſſe ab æterno ante mundi conſtitutionem, ſi nomen il-

lud

lud fuit ab æterno. Quod à fide & Religione non tam Christiana, quã antiquorum Iudæorum est alienissimum.

Cùm igitur falsum sit, quod hîc pro confesso præsupponitur, quòd nimirum illæ quatuor literæ fuerint, ex quibus nomen DEI constat; cuius interpretationem Schemhamphoristicam, ad operationes magicas producendas vtilem esse Iudæi necromantici, eorumq; assecla Pistorius, sentiunt: concidit etiam, quod in sequentibus superstruitur.

PISTORIVS.

SI autem verba rerum sunt congruentes consignationes, eadem erit huius rei ad hoc nomen, quæ alterius ad alterum ratio, & ex Euclide, eadem rei ad rem, quæ ad verbum verbi fuerit. Infinitæ igitur substantiæ, nomen conueniet infinitum. Nulla verò planta est, in qua non poßimus finitam, & veluti circumscriptam Dei imaginem contueri. Si quis nunc percontetur,

cur in agendo herbam nomini anteponant, finitum infinito, assensum firmè sustinere non possunt, vetusq; sententia tota elabitur.

GLOSSA.

HVius ratiocinationis, in qua singulari studio obscuritatẽ se affectasse fatetur, hæc videtur esse sententia: si DEVS est æternus & infinitus, ergò & nomen Dei Iehouah est æternum & infinitum. Sed DEVS est æternus & infinitus. Ergò & nomen Dei Iehouah est æternum & infinitũ, & consequenter plus efficaciæ illi tribuendum, quàm plantæ finitæ, in qua finita tantùm & circumscripta Dei similitudo cernitur. Quî fit igitur, quòd Medici plus efficaciæ tribuunt herbæ, quàm nomini Dei Iehouah?

Falsa autem est consequentia maioris. Nam ab essentia Dei, ad nomen illud τετραγράμματον non valet consequentia. Non sequitur: DE-

VS

VS est infinitus: Ergò nomen quoque illud est infinitum: si enim infinitum esset, non sufficerent illi quatuor consonantes, & tres vocales, imò totum alphabetum hebraicum, omniumq; linguarum literæ, quæ vnquam in mundo fuerunt & sunt, non sufficerent. Pari ratione à plantis ad ad vocem nominis diuini, vana & falsa est consequentia. Plantis enim & herbis DEVS vires quasdam attribuit, infinitæ suæ omnipotentiæ testes, non literis consonantibus aut vocalibus, ac syllabis ex illarum compositione conflatis.

Ex hac falsitatis & vanitatis ostensione, verorum medicorum sententia immota subsistit: Magorum verò supstitio tota, vt Pseudomedici verbo vtar, elabitur vel euanescit.

PISTORIVS.

SEd eo se ad repugnandum moueri inquiunt, quòd & quantitates sint verba, quas ab acti-

one Philosophi semouent: & extra speciem morborum versentur, cùm tamen sua specie quiduis in agendo circumscribi soleat.

GLOSSA.

VNa maxima hæc est, & immota Philosophorum regula: Quantitatum nullam esse efficaciam. Vnde facile est, subsumpta minore facere conclusionem: Verba sunt quantitates. Ergò verborum nulla est efficacia. Alterum quoq; argumentum ratione non caret, quòd verborum in morbis nulla sit actio, cùm extra naturã morborum versentur. Verbalis igitur illa morborum curãdorum ratio, his duobus arietibus haud leuiter concutitur, imò euertitur.

Vera medicina consistit in abolitione causarum morbi, quibus incognitis perperàm curantur, magno cum discrimine & funesto ægrotantium malo. Illa autẽ abolitio à contrarijs

trarijs fit, iuxta axioma verissimum: Contraria contrarijs curantur. Ac pro diuersitate causarum, variæ etiã medicationes adhiberi solent. Morborum autem causa physica non cõsistit in verbis & nominibus, præsertim sacris. Ideoq; per illa rectè non curantur. Hanc quæstionem Plinius quoq; mouet hist. natural. lib. 28. cap. 2. An sit in medendo aliqua vis verborum, & sanari & depelli. Respondet, rem esse maximæ quæstionis & semper incertæ, valeantné aliquid verba & incantamenta carminum. Quod si verum sit, homini acceptum ferendum esse remedium, sed viritim sapientissimi cuiusq; respuere fidem.

PISTORIVS.

Relicto iam illo, quod Philosophi quidam aiunt, multi negant, quantitatibus vim ingenitam, aut potentiam nullam esse. Repugnant enim Pythagorei & Theologi quidam:

hoc constituendum est, qui non aliter se posse verborum actionem frangere arbitrantur, hos neq; quid loquantur, neq; de quo disputemus, quicquam intelligere.

GLOSSA.

DE Pythagora Philosopho scribit Augustin⁹ Retractationum lib. 1. cap. 3. non placere sibi, quòd Pythagoræ Philosopho tantum laudis dederit, vt qui hanc legit vel audit, possit putare, se credidisse, nullos errores in Pythagorica esse doctrina, cùm sint plures, ijdemq; capitales. Chrysostomus Pythagoram illum innumera magicæ genera nouisse, aquilas & boues, quibuscum locut⁹ fuerit, præstigijs allexisse, mẽdacijs ignaros decepisse refert. In ipsius igitur verba & opiniones iurati non sumus.

Tom. 3. in Euan. Iohan. Hom. 1.

Inter Theologos orthodoxos nemo est, qui sentiat, verbis per se consideratis, quatenus ad prædica-

mentum

mentum Quantitatis pertinent, & absolutè considerantur, vim aut potentiam quandam esse ingenitam. Quòd autem verbis sacramentalib⁹ Baptismi, cœnæ Dominicæ, Absolutionis, haud vulgaris, sed ingens diuinaq́; vis tribuitur, ea non ex literarum & syllabarum quantitate, aut Ministrorum recitatione, sed ex ipsi⁹ Dei ordinatione oritur, cuius vis & efficacia semper durat, quando iuxta illam sacramenta ritè administrātur, aut pœnitentibus atq; credentibus peccatorum remissio in nomine Christi annuntiatur. Sicut virtus verbi illius diuini: Germinet terra herbam virentem: singulis annis in Gen. 1. vniuerso terrarum orbe cernitur. Si homo quispiam absq; diuino mandato millies hoc diceret, nullus sequeretur effectus.

PISTORIVS.

AB ENSOPH dicebamus per tres finitores descendere causam. Cùm verò nulla sit in excelso cœlo quantitatis ratio, ecquis adeò insipiens est, vt verba tanquam ποσότη[ας credat agendo excellere? Quod si fixum apud illos & statutum esset, nos hanc cabalisticam literam malè faceremus, neq; terminaretur diuina perceptio Horizonte æternitatis temporalis.

GLOSSA.

DE Ensoph, quem vocat, vt & de tribus finitoribus & litera Cabalistica suprà dictum est. Obseruanda autem hoc loco primùm ἀντιλογία. Nam in toto hoc tractatu hoc agit, vt ostendat, in VERBIS quibusdam sanationem positam esse, ijsdemq́; perspicuas agendi vires inesse, qua phrasi paulò pòst vtetur. Interim quia non habet, quod ad aduersæ partis argumenta, paulò antè posita, respondeat, concedit illis, quatenus verba vel ποσότητες sunt, vires nullas inesse, sed causam effectus ab Ensoph descendere. Vox

Vox illa, Enſoph, quæ in ſacris literis nec Deo, nec Angelo cuidam bono, nec homini alicui tribuitur, ideò excogitata eſt, quia iuxta regulam Magorum, nulla nomina vt ſignificatiua, & in quantum nomina ſunt, ſingula & per ſe ſumpta, in Magico opere virtutem habere poſſunt, niſi ſint hebraica, vel inde proximè deriuata. Et non ſignificatiuæ voces plus poſſunt in Magia, quàm ſignificatiuæ. Quam ob cauſam ſacerdotes quoq; gentilium, Ægyptiorum, Aſſyriorum, & aliarum gentium, teſte Porphyrio & Iamblicho, vti ſolebant nominibus quibusdam nihil ſignificantibus, ac inter nomina diuinorum, hoc eſt, dæmonum, quos colebant, barbara cæteris anteponebant, quòd totum illum ſermonem à Dijs illis approbari intelligerent, tanquam ſacris ſuis maximè congruentem. Id quod à primo Magicæ

Picus in Concl. fol. 105.

Iambl. li. de Myſterijs, ca. de nominibus diuinis.

gicæ

Francisci Patricij Zoraster fol. 11. b.

gicæ artis inuentore Zoroastro didicerunt, inter cuius oracula ex Platonicorum libris fragmentatim collecta, hoc quoq; præceptum reperitur: Nomina barbara nunquam mutaueris: Sunt enim nomina apud singulos à Deo data, potentiam in sacris ineffabilem habentia. Eod. lib. cap. Non fieri in sacris opus alicuius efficaciæ, nisi per potentiam imò & præsentiam numinis alicuius. Idem Iamblichus scribit, in religione non posse fieri opus vllum alicuius mirabilis efficaciæ, nisi adsit illîc superiorum aliqs spectator operis & impletor. Superos autem triplices esse ait: Deos qui absoluta, angelos qui media, dæmones qui tertia ducant opera. Hi nominibus barbaris nihilque significantibus à suis sacerdotibus salutabantur. Extat Catalogus principum & regum dæmoniorum, ex Acheronticorum Vasallorum

Ioh. VVieri lib. de præstig. dæmon. colum. 913.

lorum archiuo subtractus, in quo omnium Regum, Ducum, Marchionum, Præsidum, Comitum, vt vocantur, nomina, aut sunt barbara, aut hebræa, vel inde proximè deriuata.

Maiores igitur suos imitatus Pistorius, ipse quoq; curationibus suis magicis quendã ex Superis spectatorem & causam operis constituit, qui cùm nec Deus sit, nec Angelus bonus, nec homo quispiam beatus, haud difficile est diuinare, quem illum esse oporteat. Horrendum autem est auditu, quòd ad diabolicum istud opus & commercium, adhibetur litera cabalistica ex nomine Dei יְהֹוָה quod Cabalisticis suis interpretationibus multis modis prophanãt Christianorum hostes Iudæi, dum interim videri volunt nominis istius summi veneratores.

PISTORIVS.

Itaq; illos imperitos nemo de sua opinione fortaßis depellet. Non enim in hunc laborem, vt omnibus persuadeat, debet se sapiens committere. Nos autem ea magna luce circumfusa possumus agnoscere, & animos in ea intendimus, quæ neminem decipiunt.

GLOSSA.

NIhil noui est, quòd Satan eiusdemq́, ministri, pro sua ambitione ac supbia, se solos pulchrè sapere opinantur, omnesq́; à se dissentientes, tanquam imperitos & stultos fastidiunt: quodq́; in Angelos lucis se transformant, suaq́; dogmata pro oraculis diuinis haberi volunt, deniq; in luce versari se putant, quãdo in tenebris ambulant. Quam ob causam homines naturâ superbi & ambitiosi, qualis omnium testimonio fuit, & etiamnum est Pistorius, Diabolo ad magicarum artium doctrinam, vel ad hæreseων defensionẽ, omnium maximè sunt accommodati.

dati. Illis euenire ſolet quod Paulus Apoſtolus de gentilium Philoſophis ſcripſit, Rom. 1. ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία, φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, hoc eſt: Vani facti ſunt in ratiocinationibus ſuis, & obtenebratum eſt deſipiẽs cor eorum: cùm ſe profiterentur eſſe ſapientes, STVLTI facti ſunt.

PISTORIVS.

NEq; id obſiſtit, quod illi putant, ſi ſuſurris conſtet ſanatio, vetulas optimè mederi, & artem medicam non multum negotij continere. Arbor raritatis Cabala eſt, & diſciplina grauiſsima, quam totam ſolus Meßiah percepit. Si quid vetulæ ſonis inanibus imitantur, id nos non poſſumus tueri, quod illæ ex his ſtudijs, quæ nos ſequimur, non ſunt conſecutæ: ſed vel caſu, vel dæmonis auxilio efficiunt, quædam pauca ex vera Magia arripiunt.

GLOSSA.

INter vetularum & Piſtorij curationem, quam ipſemet vocat magi-

cam, nullum eſt diſcrimen, præterquam quòd ille artem ſuam ex doctrina Cabaliſtica, vetulis magna ex parte ignota, conſecutum eſſe aſſerit. Nam vtraque verbis conſtat: vtraque nomine Dei contra ſecundum Decalogi præceptum abutitur: vtriusq; effectus, ſi non caſu, attamen dæmonis auxilio efficitur. DEVS enim illum ſacratiſſimi nominis ſui abuſum, nec probat nec iuuat, ſed prohibet & punit in hoc & futuro ſeculo.

Quid de Cabala, quam raritatis arborem ac diſciplinam grauiſſimã vocat, ſentiat Eccleſia, non tam orthodoxa quàm Papiſtica, paulò antè ex verbis Sixti Senẽſis eſt oſtenſum, cui acceſſit Henricus Corneliꝰ Agrippa, qui eam multo labore ſcrutatus fuit, donec didicit, Cabalam illam Iudæorum, perniciosiſſimã eſſe ſuperſtitionem, à qua, vt & omnibus

aliјs vanitatibus magicis, omnes homines fuit dehortatus, niſi cum Ianne & Iambre, & Simone Mago æternis ignib9 cruciandi deſtinari velint. De vanit. ſcient. ca. 48.

Quòd autem diſciplinam illam totam ſolum Meſſiah percepiſſe dicit: operæ precium erit referre, quæ de hac Meſſiæ vel Ieſu Nazareni perceptione Cabaliſtica, Iudæi, ipſi9 Meſſiæ, totiusq́ue religionis Chriſtianæ hoſtes & calumniatores, mendacia excogitarint, quantasq́, blasphemias effundant, quando ipſum miracula ſua per Schemhamphoraſch, hoc eſt, per nomen Iehoua, arte Cabaliſtica explicatum, enarratum aut expoſitum feciſſe dictitāt, vt hinc quoque innoteſcat, quid de fide & religione Piſtorij Apoſtatæ, qui ex Iudæorum placitis iſtud mutuatus eſt, ſentiendum ſit. nomen שֵׁם הַמְּ פֹרָשׁ explicatum. expositũ

Impudentiſſimas autem, horribiles, ac blaſphemas illorum ea de re nugas, recenſet Iohañes

Purchetus in prima parte suæ refutationis contra Iudæos, cap. 11. eiusdemq; verbis in linguam germanicã conuersis, Martinus Lutherus in libello de Schemhamphoras & de prosapia Christi, Tom. 8. Ienens. fol. 109. Tempore Helenæ reginæ Iesum Nazarenum Ierusalem venisse, & in tẽplo lapidẽ, super quo olim arca fœderis collocata fuerat, reperisse, cum inscriptione Schemhamphoras. Huius si quis literas didicisset, & probè intellexisset, absq; mora potuit miracula facere. Quia verò seniores populi Iudaici metuerant, ne cognita arte Schemhamphoristica, totum euerterent mundum Israëlitæ, ideò duos ex ære fusos canes, duabus columnis impositos, ante ostium Sancti sanctorum collocârunt. Si quis veró ingressus illum locum, Schemhamphorasch literas didicisset, atq; illarum sensu intellecto egrederetur,

eum tanta rabie allatrabāt illi canes, vt præ formidine nominis illius & literarum cognitarum penitùs obliuisceretur: Iesum verò Nazarenum ingressum in sanctuarium, non solùm didicisse illas literas, sed etiam inscriptas mēbranæ in scissa sura schedulam abdidisse, & post impositam scripturam rursus cutem suræ coaluisse. Latrantibus verò illis canibus in egressu ipsius, ei pariter literarum mysticarum obliuionem inductam fuisse, quarum sensum domum reuersus, cultro sura aperta, ex inserta scheda, de integro discere necessum habuerit. Deinde collegit, inquiunt, Nazaren9 ex Israële iuuenes trecentos & decem, illosq; ita allocutus fuit: Scitis iuuenes ad meliora nati, quòd nostri sapientes me spurium vocent, vt præ me Israëli imperent. Verùm enimuerò nemini vestrum ignotum est, Prophetas de na-

ſcituro Meſſiah prædicaſſe. Sic enim ille Propheta dixit: Almam eſſe grauidam, filiumque parituram, cui nomen eſt Immanuel. De me quoq; meus proauus ita locutus legitur: Filius meus es tu, hodie genui te. Ego verò ſum ille ex Alma intemerata natus, ſine viri ſemine per Dei virtutem. Ipſi ergò, non ego, ſunt ſpurij, quorum Deus iuxta ſermonem Hoſeæ nolit miſereri. Cui iuuenes reſponderunt: ſi verus es ille Meſſias, firmabis id miraculo aliquo. Cumque adducerent claudum, qui nunquam pedibus innixus fuerat, & leproſum, pronuntiato ſuper vtroq; Schemhamphoras, vtriq; ſanitatem de repentè reſtituit. Quo miraculo viſo, iuuenes ſtupefacti, illum Meſſiam proclamârunt, multiq; ex fece populi illi adhæſerunt. Seniores verò metuentes conſpirationem & ſeditionem, captum Nazarenum

ad Helenam duxerunt, eumq; de seditione & Magia, qua fascinaret & seduceret populum, accusarunt. Iesus verò ad Helenam: Ne mireris Regina generosa hæc, scriptum enim est, surculum ex radice Isai nasciturum, Ego verò sum ille surculus. Tunc Helena ad seniores: Agnoscitisné hæc in lege vestra scripta? Illi annuunt: sed de Iesu intelligenda esse pernegant: quin potiùs illud de hoc accipiendum esse dicunt, Deut. 13. qui contra Deum locutus fuerit, neci detur. Hoc verò de Messia scriptum legimus, Eius tempore Iudam saluandum, & Israëlem confidenter habitaturum. Ad hæc ille Nazarenus: Ego sum qui mortuos excitare possum. Helena verò, vt experiretur, vtrum verba factis responderēt, mortuum illi ostendit, quem cùm Nazarenus per Schemhāphorasch è mortuis suscitasset, omnes timore fue-

runt perculſi, & regina ipſa ſtupefa-
cta abſoluit Ieſum. Deinceps Ieſus
profectus in Galilæam, non minùs
ibi, quàm Hieroſolymis miracula e-
debat. De nouo ergò ſeniores Iu-
daici Ieſum accuſant, quòd omnia
per Magiam efficeret, ideò vinctum
iuſſu Helenæ, eum ex Galilæa abdu-
cere tentabant, ſed refragantibus Ga-
lilæis, re infecta lictores redierunt.
Galilæi verò è luto auiculas forma-
bant, Quòd ſi Chriſtus Schemham-
phoraſch ſuper illis pronunciaſſet,
ſubitò animatæ auolarunt. Iuſſit
quoq; ,vt molaris lapis in aquas pro-
ijceretur, Qui cum ſup eo Schemhã-
phoraſch dixiſſet, cœpit aquis inna-
tare, qui quamuis Chriſtus inſideret
illi, non mergebatur. Ambulabat
quoq; Chriſtus ſuper aquis pedibus
non merſis. Hæc cùm mulieres He-
lenæ & ipſa regina vidiſſent, excla-
mârunt: Dei filius hic reuera eſt, nec
eſt

est vt de Magia accuſetur. Ad quam Iudæi: Ne credas Regina, propediem hanc fraudem detectam tibi ob oculos ponemus. Iudam ergò Iſcariothem in ſanctuarium intromiſerũt, vt eodem modo, quo Nazarenus diſceret Schemhamphoras, & in diſſecta carne ſcripturam illius conſeruaret. Eodem tempore Ieſus venit ad Helenam, ſeq́; à canibus circundatum fuit conqueſtus, & dixit ad Reginam: Aſcendam ad cœlos. Ita enim Dauid prædixit: Eleuare Deus ſuper cœlos. Expanſis igitur manibus inſtar alarum, per Schemhamphoras volabat medius inter cœlum & terram. Quod cùm vidiſſent ſapientes Iudæorum, ad Iudam Iſcariothem dixerunt: Dic Schemhãphoras, & volatu inſequere illum Nazarenum. Qui cùm dixiſſet, extenſis brachijs, ſurſum volauit, atq; in altiſſimo aëre cum Nazareno acriter

concertauit, adeò vt consertis mani-
bus vterq; decideret, sed ille Hano-
zri brachium fregit, quem casum &
fractionẽ adhuc Christiani quotañis
tempore Paschatos lamẽtabiliter de-
flent. Eo itaq; tempore ceperunt Iu-
dæi Christum, & adductum ad Hele-
nam, inuolutũ linteis, virgis & ramis
malorum punicorum percusserunt
dixeruntq́;: Si Dei es filius, dic quis
nostrum te percusserit? Ille verò id
diuinare nequiuit. Hac fraude anim-
aduersa, Helena in Iudæorum manus
tradidit illum Nazarenum, quem li-
gatum ad suspendium ducebant, sed
quocunque in ligno vel arbore eum
suspendebant, ea frangebatur, quòd
omnia ligna per Schemhamphoras
eiurarat, ideò caulæ brassicæ, natæ in
sanctuario, ex qua ad minimum cen-
tum libræ seminis colligebantur,
eum suspenderunt.

Hæc

Hæc, inquam, ſunt Iudæorum, vel potiùs ipſiusmet Draconis anti, qui figmenta de miraculis Ieſu Nazareni, in contumeliam Chriſti, eiusdemq́; miraculorum quæ negare nõ poterant, totiusq́; religionis Chriſtianæ excogitata, in quibus multa cõcurrunt, quorum vanitatem quiuis facilè videre & manibus quodam̃odo palpare poteſt. Qualia ſunt: 1. Accuſatio Ieſu Nazareni apud Helenam, quæ trecentis propè annis poſt Chriſtum, non in Iudæa, ſed in Græcia vixit. 2. Inuentio artis Schemhamphoriſſicæ in templo Hieroſolymitano, ducentis plus minus annis ante natiuitatẽ Helenæ funditùs diruto. 3. Canes ænei ante oſtium ſancti ſanctorum, & hi qdem videntes ac diſcernẽtes eos, q Schẽhã phoras didiciſſent, eosq́; horribiliter allatrantes. 4. Iuuenes Chriſti diſcipuli 310. 5. Miracula Chriſti non virtute diuina,

ſed

sed per vocem Schemhamphoras edita. 6. Iudæ Ischariothæ volatus ad cœlum, eiusq́; cum Nazareno concertatio in aëre. 7. Fractio brachij Christi, eiusq́; tempore Paschatos deploratio apud Christianos. 8. Brassica in ipso sanctuario, tanquam horto brassicæ nata, ex qua centum libræ seminis fuerint collectæ, tantæq́ue magnitudinis, vt robustior fuerit trabe lignea, & ad suspendium Nazareni apta. Talibus verò ludibrijs Satanæ, & efficacibus illusionibus digni sunt illi, qui Filium Dei, Regem suum, totiusq́; mundi saluatorem, tot contumelijs affecerant, in crucem egerant, vindictam sanguinis illius preciosi atq; innocentissimi ipsi petierant, quiq́; maiorum suorum vestigijs insistunt.

Illa verò ideò recitare volui, vt intelligatur, quæ sit illa Cabala, quam totam solus Messiah percepisse dici-

tur

tur, nimirum illud ipſum Schemhã-
phoraſch, cuius virtute miracula à
Ieſu Nazareno edita impiè ac blaſ-
phemè mentiuntur Iudæi. Quid
obſecro tibi videtur de eo, qui blaſ-
phemias iſtas Iudaicas, in contume-
liam veri Meſſiæ & religionis Chriſti-
anæ ab ipſo Diabolo excogitatas, ſub
ſuo nomine in lucẽ emiſit, necdum
reuocauit? Nunquid in mentem ti-
bi venit venenatiſſima illa viperarũ
progenies, quæ miracula Chriſti di-
abolorum principi Beelzebub, con-
tra conſcientiæ ſuæ teſtimonium at-
tribuere non erubuit, hâcq; blaſphe-
mia in ipſum ſpiritum ſanctum pec-
cauit? Quid enim iuuat Ieſum illum
Nazarenum appellatio Meſſiæ, qua
Iudæi ipſum non dignantur, ſi mira-
cula ſua non virtute diuina, ſed arte
cabaliſtica edidit? Quod ſi verum eſ-
ſet, ſequeretur illum nec Dei filium,
nec Meſſiam fuiſſe, id quod Iudæi iſto
ſuo

ſuo blaſphemo figmento probare conantur. Quid enim opus erat illi diſciplinæ cabaliſticæ perceptione, ſi propria eaq́, diuina virtute miracula edere, & ægros ſanare potuit? Aut oſtendat nobis Piſtorius, in quē finem Meſſias Cabalam perceperit, ſi eius virtute miracula ab ipſo edita fuiſſe negare voluerit? Hic enim docere inſtituit, quid in magico illo curationis opere Cabala præſtare queat, quam totam ſolum Meſſiam percepiſſe affirmat.

PISTORIVS.

QVid igitur amplius? Tacendum eſt, nē deuoremur ab Azazele per iudicij proprietatem.

GLOSSA.

HIc parùm abfuit, quin artem iſtam dæmoniacam, eiusq́; directorem pauló clariùs in lucem dediſſet: ſed prohibitus fuit ab Azazele, qui & ipſe vn⁹ eſſe dicitur ex ordine dæmonum, quorū præceptis imbutus fuit Piſtorius. Azaze-

Azazelem enim Iudæi vocant dæmonē ſæuientē in cadauera mortuorum, ſic enim de illo ſcripſit Cornelius Agrippa de vanit. ſcient. cap. 45. de Goëtia & Necromātia: vt aiunt magiſtri Hebræorum, omne corpus noſtrum & carnale animal, quicquid in nobis ſuper materia carnis malè diſpoſita innititur, relinquitur in cibum ſerpenti, & vt ipſi vocant Azazeli, qui eſt domin9 carnis & ſanguinis, & princeps huius mundi, & vocatur in Leuitico princeps deſertorum, cui dictum eſt in Geneſi: Terram comedes omnibus diebus vitæ tuæ. Et in Eſaia: Puluis panis tuus, hoc eſt, corpus noſtrum creatum ex puluere terræ, quandiu non fuerit ſanctificatum, & transmutatum in melius, vt non amplius ſerpentis, ſed DEI ſit effectum, videlicet ex carnali ſpirituale, iuxta verbum Pauli dicentis:

ſemina-

ſeminatur quod animale eſt, & reſurget quod ſpirituale eſt. Et alibi: Omnes quidem reſurgent, ſed non omnes immutabuntur, quia multi remanſuri ſunt in perpetuum cibũ ſerpentis. Hæc Agrippa.

Paulus Scalichius in concluſionibus de Mundo infernali, Concl. 48. Cùm moritur homo, corpus in terram reuertitur, de qua ſumptum eſt: Mens vnde deſcendit, remeat naturaliter. Caro derelicta linquitur in poteſtate dæmonis Zazelis.

Nos verò de corporibus piorum longè melius ex verbo Dei ſumus edocti, quód nimirum ſerpenti illi antiquo nihil iuris in illos competat, ſed DOMINVS cuſtodiat o-
Pſal. 34. mnia oſſa eorum, ita vt vnum ex his
Eſa. 26. non conteratur, quodq́; in cubilibus ſuis ſecurè quieſcant, donec tranſeat indignatio: idq́; virtute mortis &
Rom. 14. reſurrectionis Chriſti, qui ideó mortuus

tuus est & resurrexit, vt mortuis ac viuentibus dominetur.

Hanc ob causam, vt & ad vitandam spirituum reuocationem, quã ante completum annum à discessu ex corpore fieri posse Geëtici, Magi verò necromantici naturalibus quibusdã viribus ac vinculis fieri posse autumãt, ab antiquis Patribus ordinatum scribit Agrippa, vt corpora mortuorum sepelirentur in loco sacro, & luminibus socientur, aqua benedicta aspergantur, thure & incenso suffumigentur, & expientur orationibus, quousq; super terram extiterint. Quasi verò serpens ille antiquus, luminibus, aqua benedicta, suffitu ac similibus ineptijs se arceri patiatur, qui reputat ferrum quasi paleas, & æs quasi lignum putridũ, quem non fugat sagitta, quiq; malleum velut stipulam æstimat, ac deridet vibrantem hastam. Iob. 41. Quamob-

rem verò Piſtorius metu proprieta-
tis iudicij Azazelis tacendum, digi-
toq́; labellum compeſcendum eſſe
putarit, conſtat ex regulis eorum,
q̃ occulta occultorum occulta ſcru-
tantur, hoc eſt, τὰ περίεργα πραξάν-
των, vel curioſas artes exercentium,
ſicut Actor. 19. appellantur, quas
recenſet Paulus Scalichius in Theſi-
bus myſticæ Philoſophiæ Art. 10. O-
portet vt is qui ad occulta occulto-
rum aſcendere cupit, ſit purus, vt
æqua ſit proportio ſubiecti & obie-
cti: aliâs fruſtra teret tempus, oleum
& operam perdet. Quo fit, vt is,
quem inanis cupido gloriæ tenet,
quem pecunia & vermis conſcien-
tiæ obruit, qui circa terreſtria occu-
patus eſt, ad tam ſancta, homine
ſancto, tamq́; alta, alto ſcrutatore di-
Picus in gna, minimè contendat, ſi enimdiu
DCCC. erit in opere (ſecundum Picum) mo-
conclus. rietur ex braſſica: & ſi errabit in ope-
fol. 109. re,

te, aut non purificatus accesserit, deuorabitur ab Azazele per proprietatem iudicij.

Quoniam igitur Pistorium gloriæ ac pecuniæ cupido tenet, sine dubio etiam vermis conscientiæ propter ἀποστασίαν rodit: caueat sibi diligenter, ne deuoretur ab Azazele per iudicij proprietatem. Tales enim homines ad istius principis iurisdictionem propriè pertinent, isq; iam pridem ad deglutiendum illum os suum latissimè aperuit, Plures autem interueniente fideli ipsius opera attrahere desiderat.

PISTORIVS.

DEo enim in his silentiũ, Laus vt Psalmographus canit, Mergat se quæcunq; anima potest in pateram, quam Deus mente impleuit, & credat se ad eum redituram, qui demisit, vt finem noscat, cuius gratia nata sit.

GLOSSA.

EGregia verò accom̃odatio Psalmi sexagesimi quinti, cuius initium est: Tibi in silentio laus ô DEVS in Sion: in quo gratiæ Deo aguntur pro beneficijs in Ecclesiam, Politiam & Oeconomiam largiter collatis: de arte veró cabalistica, vel silentio in his rebus seruando, altissimum est silentium.

De patera quoq; illa mente diuinitùs impleta, in libris sacris altũ est silentium. In prophanis verò scriptis, pateræ, non mente, sed mero vel cruore impletæ reperiuntur. Phrasin igitur istam ex Magorum occultis mutuatã esse apparet, in Philosophia absurdam. Mentis enim incorporeæ, patera corporea capax esse, eademq́; impleri nequit. Multi sperant se ad eum redituros, qui animam dedit, sed fores inuenient clausas, teste Christo Matth. 7. Luc. 13. Matth. 25. cuius præcipua causa est,

quòd

quòd non mergunt ſe in pateram, ſiquidem hac phraſi vti licet, qua ſola vehitur ad aſtra.

PISTORIVS.

QVAmobrem illud nobis ſtabilitum ſit, VERBIS QVIBVSDAM PERSPICVAS AGENDI VIRES INESSE: relinqui autem diſciplinam ſolam hanc, quæ NOMINA tractat, dignam ſacerdotibus viris, dignam philoſophis, dignam ſuperis & Regibus.

GLOSSA.

QVia nec verbis nec nominibus perſpicuæ vel occultæ ad agẽdum vires inſunt, vti ſuprà demonſtratum: & Piſtorius ipſe faſſus eſt, inſipientem eſſe, qui verba tanquã ποσότητας credat agẽdo excellere: nec DEVS per verba, aut Nomina, ſanationes in corporibus humanis efficere conſueuit: certo certius eſt, effectus, ſi quis ſequitur, cauſam, vel efficientem, vel inſtrumentalem,

nec in verbis, nec in nominibus ipsis. ſed in occulto vel in aperto oratoris magici cum Diabolo comercio ſubſiſtere. Omnes enim operationes magicæ, teſte Martino Delrio, Piſtorij in Religionis profeſſione ſocio, velut baſi innituntur pacto per Magos cum Dæmone inito: ita vt quotieſcunq; collibitum mago aliquid efficere adminiculo artis ſuæ, expreſſè vel implicitè teneatur à Dæmone poſcere, vt ex condicto concurrat.

Diſquiſ. magic. lib. 2. Quæſt. 4. pag. 222.

Diſciplinam igitur iſtam hominibus Chriſtianis indignam, ſacerdotibus veró gentilium, ſuperis dæmonibus, mundi principibus, tenebrarum rectoribus dignam, anathematis fulmine ab Eccleſiæ limitibus propulſandam, & ad orcum cum omnibus, qui eam profitentur, relegandam: Regum deniq; ac principum catholicorum animaduerſioni ſeueriſſimæ committendam, conſentien-

ſentientibus votis iudicant, vnoq́; ore fatentur omnes, qui nonnulla voluntatis diuinæ, religionis catholicæ, æternæq́; ſalutis cura afficiuntur.

Prohibita enim & damnata eſt iſthæc diſciplina magica, primùm ipſius DEI voce & ſcripto, in primo Decalogi præcepto: Non habebis Deos alienos coram vel præter me. Iſti verò homines præter Deum, Diabolum inuocant, hoſtem Dei & generis humani, quem Piſtorius cum Iudæis Chriſtiani nominis hoſtibus, Enſoph vocat, Ophitarum more, qui ſerpentem illum, qui Heuam ſeduxit, velut ſapientiæ authorem coluiſſe ſcribuntur. Ab illo ipſo Piſtorius eam quam iactat ſapientiam didicit.

Deinde quòd venerandum Dei nomen יְהוָה, ad operationes iſtas magicas vſurpatur, horribilis & exe-crandus committitur abuſus nomi-

nis diuini, contra ſecundum primæ tabulæ præceptum: Non aſſumes nomen Domini Dei tui אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ in vanum. Non enim habebit inſontem DOMINVS eum, qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui in vanum לַשָּׁוְא ad res vanas, inutiles, multò minus inſons habebitur, ſi ad incantationes & operationes magicas eo fuerit abuſus.

Tertiò pugnat hoc vel occultum vel apertum cum Diabolo commercium, cum fide DEO creatori, redemptori & ſanctificatori noſtro, in noſtri adoptione & inſcriptione in album Eccleſiæ data, quando ſacroſanctum baptiſmum ſuſcepturi, & in fœdus gratiæ recipiendi, renũciauimus Diabolo & omnibus operibus illius. Fit igitur homo hac diſciplina imbutus, erga Deum fœdifragus & periurus, omnium quoq; benefi-

beneficiorum in baptiſmo acceptorum iacturam facit.

Quartò, DEVS ipſe omnes artes magicas ſeueriſſimè prohibuit. Magiſtratui quoq; gentis Iſraëliticæ mandauit, vt in illos pro delicti atrocitate animaduertat, eosq́; tanquam ſceleratos ac blaſphemos lapidibus obrui curet. Leuit. 19. v. 31. Non declinetis ad Magos, nec ab ariolis aliquid ſciſcitemini, vt polluamini per eos. Ego DOMINVS Deus veſter. Eodem libro cap. 20. verſ. 27. Vir ſiue mulier, in quibus pythonicus vel diuinationis fuerit ſpiritus, morte moriantur: lapidibus obruent eos: ſanguis eorum ſit ſuper illos. Vtroq; loco extant vocabula אוב & ידעני Illud Pythonem ſignificat, vel πνεῦμα μαντικὸν ſpiritū fatidicum, ſeptuaginta interpretes vſi ſunt vocabulo ἐγγαστρίμυθος, ven-

triloquus כַּאֲבוֹת, ſicut vtres. Hoc verò ſignificat hominem gnarum, ſciolum, hariolum, qui præ ſe fert rerum arcanarum vel myſteriorum quorundam cognitionem, aut occultis artibus, opeq́; dæmonica res miras operatur. Deut. 18. verſ. 10. & 11. plures aliæ ſpecies recenſentur: Non inueniatur in te, qui ariolos ſciſcitetur, & obſeruet ſomnia atq; auguria, aut maleficus, nec incantator, neq; qui Pythones conſulat, nec diuinos, & quærat à mortuis veritatem. Abominatio enim Iehouæ eſt quicunq; facit hæc, & ꝓpter abominationes iſtas Iehoua DEVS tuus eijcit illas (gentes) à facie tua.

Iſidorus Epiſcopus Hiſpalenſis, qui ante annos penè mille vixit, tempore Heraclij Imp. & in iure Canonico ſæpè citatur, originum libro octauo, titulo de Magis, appellationes iſtas omnes & plures alias dili-

genter explicat, atq; Incantatores, q hebraicè חֲבָרִים, græcè ἐπῳδοὶ dicuntur, ſic definit: Incantatores dicti ſunt, qui artem VERBIS peragunt. Ibidem paulò poſt addidit: Ad hæc omnia pertinet & ligaturæ execrabilium remediorum, quæ ars medicorum condemnat, ſiue in præcantationib⁹, ſiue in characteribus, vel in quibuscunq; rebus ſuſpendendis atque ligandis: in quibus omnibus, ars dæmonum eſt, ex quadam peſtifera ſocietate hominum & angelorum malorum exorta, vndè cuncta vitanda ſunt à Chriſtiano & omni penitùs execratione repudianda atque damnanda. Hæc Iſidorus, qui ante tot annos artem iſtam Piſtorianam, tanquam à Deo ſub Incantatorum appellatione prohibitam, ex dæmonum ſocietate ortam, omni penitùs execratione repudiandam,

damnan-

damnandam, Christianis vitandam censuit.

Quintò, Cabalistico illo & Schémhamphoristico abusu nominis Dei IEHOVAH, honos ipsi soli debitus, & opera ab ipso Iehouah immediatè facta, miro Sathanæ artificio, Angelis tribuuntur. Dicunt enim Tetragrammaton illud יהוה complecti septuaginta duos angelos. Iod in arithmetica hebræa designat decem: He quinq;: Vau sex: He alterum, Quinq;. Inde numerum 72. ex quatuor illis literis colligunt: Iod 10. Iod He 15. Iod He Vau 21. Iod He Vau He 26. sicq; Iod quater, He ter, Vau bis, He alterum, semel ponitur. Isti numeri coniuncti faciunt 72.

Nomina illorum Angelorum septuaginta duorum, colligunt ex 19. 20. & 21. versu capitis decimi quarti Exodi, in quo transitus Israelitarum per mare rubrum, & Ægy-

ptiorum

ptiorum ſuffocatio deſcribitur, vbi in ſingulis illis verſibus reperiuntur literæ ſeptuaginta duæ, quæ coniunctim faciunt literas 216. Ex illis ducentis ſedecim literis, conſtituunt voces nihil ſignificantes ſeptuaginta duas, dum ex primo verſu primã, ex ſecundo poſtremam, ex tertio iterum primam ſumunt: deinde ex primo verſu ſecundã, ex ſecundo penultimam, ex tertio iterum ſecundã, ſicq; deinceps: Has voces, quarum ſingulæ tres literas complectuntur, aiunt eſſe nomina ſeptuaginta duorum Angelorum, quibus Schemhamphoraſch, id eſt, nomen expoſitorium illud magnum atq; ἀνεκφώνητον inenarrabile ſummi Dei conſtare perhibent.

Reuch. de art. Cabaliſt. lib. 3. fo. 55. b.

Hos aiunt eſſe Angelos fortes vniuerſæ terræ: per hos Moſen manu ſua mare vſq; ad ſiccum diuiſiſſe, quoniam ipſi ſint angeli diuiſionis.

Scalich. Encyclo. pag. 94.

nis. His Angelorum præfectis vel principibus, omnes gentes in potestatem traditas esse scripsit Rabi Ioseph Ben Carnitol celebris Cabalista.

Reuchl. ibid. fol. 59. 57.

Hos colunt, venerantur, inuocant Cabalistæ, hoc certis quibusdam signis, characteribus & voce compellant: in hos fiduciam quasi anchoram figunt: per hos miranda operantur, teste Rabi Mnahem Racanat, qui in Commentarijs Exod. 14. scripsit, hos characteres, & has literas, quæ nomina septuaginta duorum Angelorum complectantur, esse characteres volantes supernè in fundamento sapientiæ spiritualis, & esse administratorios spiritus seu præfectos ad faciendum omnẽ rem per eos, & operationes eorum esse notas Cabalistis.

Reuchl. de arte Cabal. lib. 1. fo. 23. b.

Hos aiunt, intimam cum Angelis illis colere amicitiam, per quam aliquando res admirãdas, vulgò miracula, conficiant, ita

ita vt Rabi Meir per nomen diuinū vel ab Ethnico prolatum, vxoris suæ sororem, in lupanari vi prostitutam præseruarit, vt à nullo ganeorum quantumuis robustoviolari aut stuprari potuerit: Tanq; facilem fuisse patrum memoria Cabalistis miraculorum per nomina lucis & Angelorum operationem, vt ab inuidis sæpè versuti magici cognominarentur, quasi illa opera non perfecisset Michaël, sed Samaël per incantationes Ægyptiacas. De his quoq, miraculis Vaticinium Christi intelligendum esse videtur, vbi ait: Pseudoprophetas edituros signa magna & prodigia, ita vt in errorem inducantur, si fieri possit, etiam Electi.

In exot. Portæ lucis.

Weit Fritz.

Matth. 24.

Quandoquidem verò figmentum istud Cabalisticū, de septuaginta duobus Angelis, in Tetragrammato latentibus, eorumque nominibus, nullum prorsus habet fundamentum:

tum: sed mera est speculatio excæcatorum Iudæorum, in quibus tanquam filijs incredulitatis Satan suam habet ἐνέργειαν: dubium non est, quin ex Dæmonũ instinctu, omnes istæ nugæ ac prophanationes nominis diuini sint ortæ, qui hoc modo vero atq; omnipotenti Deo Iehouæ, qui olim sanctis patribus apparuit, per Mosen miracula edidit, populumq́; suum per mare rubrum, desertum ac Iordanem, in terram Chanaan introduxit, quiq́; secundum carnem, quam in plenitudine temporis assumpsit, potestatẽ in omnes gentes, omnemq́; ἐξουσίαν in cœlo & in terra accepit, honorem debitum adimere conati fuerunt. Quia etiam inter bonos Angelos nulli sunt, quibus nomina illa barbara competant, facili coniectura assequi licet, qui angeli hunc sibi vendicent honorem, quiq́; istis nominibus vocati, vir-

Ephes. 2.

ri, virtutem exerceant. Nam & gentilium dæmones, vt suprà dictum est, barbaris potissimum nominibus delectabantur. Et non significatiuæ voces ex lingua præsertim hebræa deriuatæ, ac Dei voce formatæ, plus virtutis in operationib⁹ magicis habere creduntur, quàm significatiuæ.

Iambl. de Mysterijs, C. de nominibus diuinis. Pic. Mirand. fol. 105.

Sextò. Damnatum est hoc genus curationis, multis legibus in secūda parte Decreti Causa 26. quæst. 2. c. 6. Omnes artes huiusmodi vel nugatoriæ, vel noxiæ superstitionis, ex quadam pestifera societate hominum & dæmonum, quasi pacta infidelis & dolosæ amicitiæ constituta, penitùs sunt repudianda & fugiēda Christiano. Inter illas artes ibidē referuntur ligaturæ atq; remedia, quæ Medicorum quoq; disciplina condemnat. Ibidē cap. 7. Omnis inquisitio, & OMNIS CVRATIO, quæ à diuinis & Magis, vel ab ipsis

dæmonijs in idolorũ cultura expetitur, mors potius dicenda est, quàm vita, & qui ea sectantur, si se non correxerint, ad æternam damnationem tendunt.

Eadem 26. Quæst. 5. c. 1. Si qs ariolos, aruspices, vel Incantatores obseruauerit, aut phylacterijs vsus fuerit, anathema sit. c. 4. ex Concilio Laodicensi: Non oportet sacris officijs deditos, vel Clericos, Magos aut incantatores existere, aut facere phylacteria, quæ animarum suarum vincula comprobantur. Eos autem qui talibus rebus vtuntur, proijci ab Ecclesia iussimus. C. 5. ex Concilio Toletano 4. Si quis Episcop9, aut presbyter, siue diaconus, vel qlibet ex ordine clericorum, Magos aut aruspices, aut Incantatores, aut ariolos, aut certè augures, vel sortilegos, aut qui pfitentur artem magicã, aut aliquos eorum similia exercentes, consuluisse

ipse fuerit deprehensus, ab honore dignitatis suæ suspensus monasterij curam suscipiat, ibiq́, pœnitentiæ ꝑpetuæ dedit⁹, scelus admissum sacrilegij soluat. C. 11. ex Concil. Carthaginensi 4. Augurijs vel Incantationibus seruientem, similiter & Iudaicis superstitionibus, vel ferijs inhærentem, à conuentu Ecclesiæ separādum præcipimus. C. 12. Episcopi, eorumq́; ministri, omnibus modis elaborare studeant, vt perniciosam & à Diabolo inuentam sortilegā & magicam artem, ex parochijs suis penitùs eradicent: & si aliquem virū aut mulierem, huiuscemodi sceleris sectatorem inuenerint, turpiter dehonestatum de parochijs suis eijciant.

Nisi Capuzinorū vel Franciscanorū ordinem maturè assumat Pistori⁹, scelus admissum vix soluet, vtpotè qui non tantùm consuluit Magos & Incantatores, sed ipse Magus & Incantator fuit.

Eadem 26. Quæst. 7. c. 15. Admoneāt sacerdotes fideles populos, vt nouerint magicas artes incantationesq́;, qbuslibet infirmitatib⁹ hominū nihil remedij posse conferre,

non animalibus languentibus claudicantibusué, vel etiam moribundis quicquam mederi: non ligaturas ossium vel herbarum cuiquam mortalium adhibitas prodesse: sed hæc esse laqueos & insidias antiqui hostis, quibus ille perfidus, genus humanū decipere nititur. Et si quis hæc exercuerit clericus, degradetur, Laic⁹ anathematizetur.

Secundum has leges, Pistorius ad maiores honores, quibus omni conatu inhiat, nullo modo admittendus: sed degradandus, imò ab Ecclesiæ communione separandus & proijciendus, aut sanè à dignitatis, quàm sua ἀποστασία, & officijs sedi Romanæ præstitis adeptus est, honore suspendendus, ac pœnitētiæ monasteriali, eidemq; perpetuæ, tradendus erit.

FINIS.

